

2 / 2026

PRAŽSKÁ EVVOLUCE

magazín o ekovýchově v Praze

Je důležité, aby zeleň měla přístup
k vodě. I ve městě, říká Jan Richter... 8/

Ekologická
Výchova v Praze

PRAHA
PRAGUE
PRAGA
PRAG

ÚVODNÍK

Já jsem budoval modro-zelenou infrastrukturu ještě dřív, než to začalo být cool.

Ale nesetkal jsem se tehdy s pochopením.

Setkal jsem se až s nepochopením.

To bylo tak, že jsem u babičky na zahrádce vytvořil síť svejlů, zasakovacích jam a drenáží.

Hodně jsem pracoval i s biouhlem, zejména po stěnách chatičky.

Nebál jsem se zapojit do svého projektu dešťovou vodu, zejména mé úpravy dešťových svodů byly na svou dobu hodně pokrokové.

Jenže ne každý rozumí výhodám modro-zelené infrastruktury.

Rozhodně ne moje babička.

Velmi hlasitě a s pantoflí v ruce dávala najevo své zaostalé názory na modro-zelenou infrastrukturu.

Zejména ji naštvála moje soustava akumulčních nádrží mezi řádky jahod.

Asi i proto, že v těchto dřevních dobách nebyli dodavatelé ještě tak spolehliví. Soustava akumulčních nádrží se záhy proměnila ve velkou blátivou louži, která velmi efektivně zadržovala vodu i kohokoliv, kdo by chtěl na zahradu vejít.

Můj projekt se bohužel do učebnic klimatických opatření nedostal. Je to pochopitelně ku škodě všech, kteří teď musí prošlapávat slepé cestičky.

Já tuhle prošel tam i zpátky.

Martin Mach Ondřej

SLOVO KOORDINÁTORA

Milé čtenářky a čtenáři,

vítám Vás v letním čísle Pražské EVVO-luce, která se zabývá modro-zelenou infrastrukturou. V Praze a v jiných větších městech je toto téma velmi důležité, až zásadní. Představíme Vám např. rekonstruované náměstí Jiřího z Poděbrad, projekt klimaticky odolných stromů v pražských ulicích a různé další projekty, kde je kladen důraz na zeleň a vodu.

Na modro-zelenou infrastrukturu se zkrátka podíváme teoreticky i prakticky.

Také Vás vezmeme na inspirativní realizace v pražských školách, ekocentrech i na poněkud „divočejší“ místa. Fenomén dobrodružných hřišť, tzv. Adventure playgrounds se konečně dostal i do Česka a Praha a její městské části jdou příkladem.

Přeji Vám příjemné čtení a krásné léto.

Petr Holý
Koordinátor oblasti EVVO v Praze

OBSAH

Pražská EVVOLUME

2 / 2026

Pro hlavní město Prahu 10. 6. 2026 vydal BEZK, z. s.
Obsahové zaměření časopisu je připravováno
ve spolupráci s Poradní skupinou EVVO.
portalzp.praha.eu/evvo

BEZK
Letohradská 17
170 00 Praha 7
www.bezk.cz
redakce@prazskaevvolute.cz
www.prazskaevvolute.cz

Vydání připravil: Martin Mach Ondřej
Grafický návrh a sazba: [Matouš Janů](#)
Korektura: Lucie Kameníčková

Foto na titulní straně: [Jan Weiser](#) / Praha.eu

Uzávěrka dalšího čísla: 24. 8. 2026

- 4/ Daniela Vrtíšková
Nový „Jiráček“ je promyšlená kombinace
technologie a přírody
- 8/ Je důležité, aby zeleň měla přístup
k vodě. I ve městě, říká Jan Richter
- 14/ Barbora Lišková
100 klimaticky odolných stromů
v pražských ulicích
- 16/ Zdeňka Vítková
Nakopni Prahu
- 18/ Kamila Lohrová
Praha a modro-zelená infrastruktura:
Jak se hlavní město přizpůsobuje
klimatické změně
- 24/ Barbara Doležalová
Prima klima škola
- 26/ Miroslav Lupač a David Kunssberger
Modro-zelená infrastruktura a odolné
sousedství
- 32/ Lenka Skoupá
Modro-zelená infrastruktura v praxi
- 34/ Zdeňka Vítková
Jak zvládnout nejen ve městě vlny
veder
- 36/ Dobrodružné hřiště patří do každého
města. Praha jde příkladem
- 38/ Jan Moravec
„Soukromé rezervace“ na jihu Prahy
- 50/ Co se děje v...
- 76/ Kalendář akcí

Daniela Vrtíšková

Nový „Jiřák“ je promyšlená kombinace technologie a přírody

Dlouho očekávaná proměna jednoho z nejvýznamnějších veřejných prostranství v Praze se stává realitou. Náměstí Jiřího z Poděbrad, tepající srdce Vínohrad, prošlo komplexní revitalizací, která zdaleka není jen estetickou úpravou povrchů.

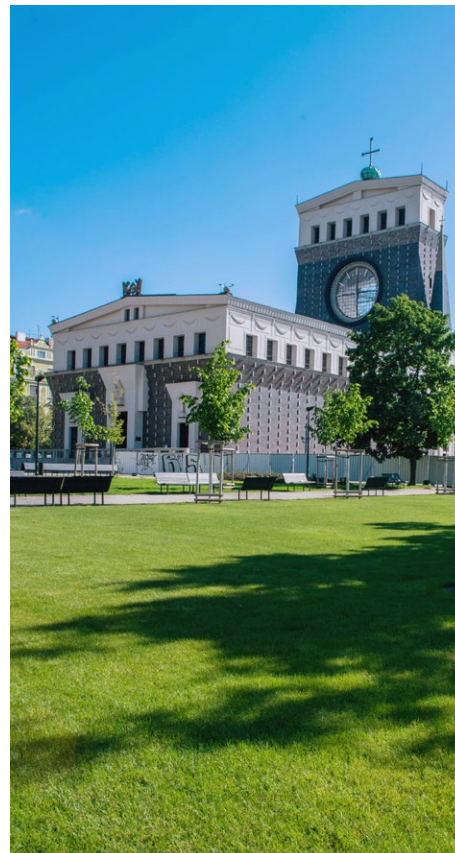
Projekt využívá moderní technologie a inovativní prvky, které tomuto místu pomohou obstát v horké budoucnosti. Jde o technologickou a ekologickou transformaci, jejímž cílem je připravit tento exponovaný městský prostor na výzvy, které přináší klimatická změna v 21. století.

O projektu, jehož kořeny sahají do první poloviny minulého století, se v Praze začalo znovu intenzivně diskutovat po roce 2000. Tyto debaty postupně vedly k návrhu architektů Miroslava Cikána a Pavly Melkové

z ateliéru MCA z roku 2017, ze kterého se postupem času vyvinul dobrý příklad zapojení modro-zelené infrastruktury do velkých rekonstrukcí hlavního města.

Investice do 100 let

Základním pilířem celého architektonického konceptu zůstává respekt k dominantě náměstí, kostelu Nejsvětějšího srdce Páně od architekta Josipa Plečnika. Zatímco však dřívější podoba náměstí trpěla roztržitostí a důsledkem historických zásahů, včetně výstavby metra, současná rekonstrukce vrací prostoru řád a funkčnost. Hlavním mottem je investice do dalšího století. Architekti a odborníci se neptají pouze na to, jak bude náměstí vypadat příští rok, ale jak bude sloužit dalším generacím v roce 2125.

Cesty po obou stranách kostela umožňují přístup k jeho bočním vchodům.

Foto: Tomáš Bican / Praha.eu

Klimatizace Vinohrad

I když to tak nemusí v současné chvíli, tedy těsně před dokončením rekonstrukce, vypadat, klíčovou roli v nové podobě náměstí hraje vysoce funkční vegetace, konkrétně ambiciózní plán výsadby a péče o dřeviny. Dendrolog David Hora, který na projektu spolupracuje, zdůrazňuje, že cílem není

pouze kvantita – přestože se při rekonstrukci vysadilo úctyhodných 140 stromů –, ale především jejich vitalita a dlouhověkost.

Stávající nemocné stromy, které léta živořily v nevhodných podmínkách a trpěly nedostatkem prostoru pro kořeny, Praha nahradila novými výsadbami. Platanové a lipové aleje,

kteří v budoucnu, jakmile vyrostou, obklopí centrální prostor, mají za úkol vytvořit souvislou stínící klenbu. Ta je v horkých letních měsících naprosto klíčová pro snížení efektu městského tepelného ostrova.

Aby nové stromy neopakovaly osud svých předchůdců, byla nasazena moderní technologie, tedy systém strukturálních sub-

strátů a prokořenitelných buněk. Tato metoda zajišťuje, že půda pod zpevněnými povrchy zůstává dlouhodobě prokypřená a provzdušněná. Strom tak nezápasí se zhuštěnou zeminou, ale může rozvíjet svůj kořenový systém, a dokonce se propojovat s ostatními stromy díky systému kořenových rýh, což zvyšuje jeho stabilitu a schopnost

čerpat vláhu. Všechna dešťová voda je navíc sváděna do těchto podzemních prostor a zajišťuje dlouhodobě dostatečnou závlaku vzrostlých stromů.

Projekt ale nepodcenil ani další zeleň. Za výběrem těch správných druhů keřů, travníků a sortimentu květin stojí Ing. Josef Souček a Ing. Marek Hamata.

Před kostelem vznikl předchrámový prostor, lemovaný stromořadím platanů.

To hlavní se děje pod povrchem

Modro-zelená adaptace však u stromů pouze začíná. Revoluční změnou prošel celý vodní režim náměstí. Praha se v rámci své

adaptační politiky snaží o maximální zadržování srážkových vod přímo v místě dopadu, namísto jejich rychlého odvádění do kanalizace. Na „Jiřáku“ je tento princip dotažen k vysoké efektivitě. Namísto nepropustného asfaltu, který v létě sálá teplo a při dešti vodu pouze zrychluje, se nově využívá vsakovací

dlažba s propustným šterkovým podložím a mlatové povrchy. Tyto materiály dovolují půdě dýchat a vodu přirozeně absorbovat nebo ji nechat postupně odpařovat, čímž dochází k ochlazení okolního mikroklimatu. Centrální plocha náměstí pak svádí dešťovou vodu přímo ke kořenům stromů.

Svatá dešťovka a biouhel

Naprosto unikátním prvkem je systém hospodaření s dešťovou vodou ze střechy kostela Nejsvětějšího srdce Páně. Tato čistá

srážková voda není bezúčelně vypouštěna, ale shromažďuje se v objemné retenční nádrži. Odtud je pak řízeně distribuována k zálivce trávníků a dalších rostlin. Voda pro stromy na náměstí je zajištěna pomocí podzemních vsakovacích rýh s regulovaným odtokem do dešťové kanalizace. Jedná se

o moderní způsob samovolného zavlažování stromů při dešti, který přivádí vodu přímo ke kořenům stromů a její případný přebytek bezpečně oteče do klasické dešťové kanalizace. Stromy se tak neutopí, ale naopak získávají dostatek vody pro to, aby v létě mohly ochlazovat listy svoje okolí.

Strukturální substrát, ve kterém rostou kořeny těchto stromů, navíc obsahuje biouhel.

Ten funguje v půdě jako stabilní houba, která v sobě dokáže zadržet obrovské množství vody a živin, jež následně rostlinám postupně uvolňuje. Tento systém hospodaření s vodou je přesně tím typem progresivního řešení, které odolné město vyžaduje.

V jihozápadním cípu náměstí je zrekonstruovaná kašna.

Není trávník jako trávník

Specifickou pozornost si zaslouží také travnaté plochy. Travníky v centrech měst bývají často v žalostném stavu kvůli sešlapaní a expanzivním druhům, jako je ječmen myší, který dokáže v horkém létě vyprahle

trávníky zcela ovládnout. Pro náměstí Jiřího z Poděbrad byla ve spolupráci s odborníci na trávníky Marií Strakovou vyvinuta speciální travní směs pracovně nazvaná „Agrostis – Jiří z Poděbrad“. Tato směs je navržena tak, aby byla odolnější vůči mechanické zátěži, kterou přináší pohyb lidí a psů nebo trhy a kulturní akce, a zároveň si udržela estetickou i ekologickou hodnotu. To, aby trávníky byly zelené i v suchém létě, bude zajišťovat již zmíněný závlahový systém z dešťových nádrží.

Pro úspory v budoucnosti

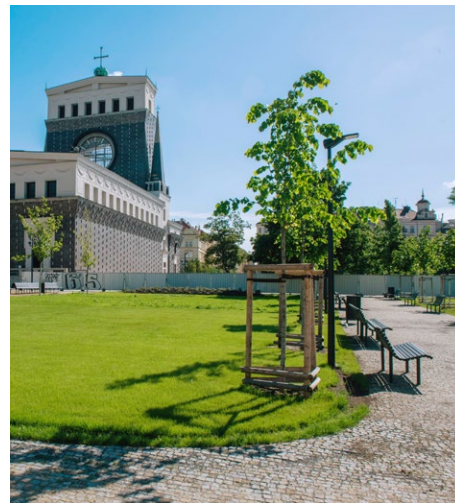
Náměstí je navrženo jako multifunkční zóna, kde se potkává společenský život s technologiemi budoucnosti. Rozšíření dlážděných ploch v místech konání trhů umožní lepší údržbu a zároveň uleví zatrávňeným částem, které tak nebudou devastovány nadměrným provozem. Autoři řešení dobře vědí, že udržitelnost neznamená pouze vysazování zeleně za každou cenu, ale vytvoření takového uspořádání, které bude dlouhodobě funkční bez nutnosti neustálých oprav a nákladných zásahů.

Revitalizace náměstí Jiřího z Poděbrad je v mnoha ohledech odvážným krokem. Může se zdát, že některé zásahy jsou radikální, ale jak podotýkají odborníci, jde o nezbytnou reakci na měnící se klima a fyzikální

podmínky našich měst. Staré postupy, které spoléhaly na nekonečné zdroje vody a stabilní teploty, již nefungují. Nová podoba náměstí je odpovědí na otázku, jak zachovat historický charakter lokality a zároveň do ní včlenit „neviditelné“ technologie, které zajistí, že zde bude příjemně i v extrémně horkých dnech budoucích dekad.

Vinohrady tak získávají prostor, který není jen kulisou pro Plečnickovu architekturu, ačkoliv právě ta se stala hlavní inspirací při tvorbě projektu, ale živým organismem. Kombinace propracovaného nakládání s dešťovou vodou, pokročilá péče o stromy pomocí strukturálních substrátů a biouhlu a precizně navržených vegetačních prvků vytvoří z náměstí Jiřího z Poděbrad ukázkový projekt pražského přístupu ke klimatickým výzvám budoucnosti. Věříme, že od chvíle otevření Pražané i návštěvníci pocítí rozdíl nejen očima, ale především pocitově – v oáze, která dokáže dýchat, chladit a vzkvétat i uprostřed rozpáleného velkoměsta.

Záměr, který začal již ve 30. letech minulého století, tak konečně spatří světlo světa v moderní a technicky vyspělé podobě. Rekonstrukce náměstí Jiřího z Poděbrad a řešení adaptačních opatření se může stát referenčním bodem pro další české obce a města, jak přistupovat k obnově historických center s ohledem na klima a kvalitu

Rozsáhlé trávníky v klidových částech parkového náměstí mají pochozí úpravu a závlahu.

Foto: Tomás Bican / Praha.eu

života obyvatel. Je to jasný signál, že Praha je připravena investovat do své budoucnosti rozumně, citlivě a s vizí dalece přesahující horizont několika příštích let. Navíc se jedná o důkaz, že moderní technologie a příroda nemusí stát proti sobě, ale mohou tvořit funkční celek.

Ing. Daniela Vrtišková je pracovnicí Magistrátu hl. m. Prahy.

Je důležité, aby zeleň měla přístup k vodě. I ve městě, říká Jan Richter

Foto: Jan Richter

Podle aktuálních klimatických dat je centrum Prahy vůbec nejteplejším místem v Česku. V průměru je zde o 3°C víc než jinde v ČR. Město pracuje na tom, aby se na měnící se klima adaptovalo. Mimo jiné budováním tzv. modro-zelené infrastruktury – vysazováním stromů a zachytáváním dešťové vody. Zeleň a vodní prvky totiž fungují jako přirozená klimatizace města. Hlavní město se navíc v roce 2019 zavázalo směřovat k uhlíkové neutralitě. Plnění Klimatického plánu a adaptační opatření v hlavním městě v rozhovoru představil Jan Richter, který se na Magistrátu hl. m. Prahy adaptaci na klimatickou změnu věnuje.

Cílem hlavního města je snížit do roku 2030 své emise CO₂ o 45 % oproti roku 2010. Nyní byla zveřejněna 3. Monitorovací zpráva o plnění Klimatického plánu

Jan Richter, původním vzděláním krajinný ekolog a ekosystémový biolog, dlouhodobě spolupracuje s krajinářskými architekty, urbanisty a dalšími experty v mezioborových týmech na udržitelném rozvoji Prahy. Od roku 2024 pracuje na odboru ochrany prostředí pražského Magistrátu, kde má na starost naplňování Strategie adaptace na změnu klimatu. Mimo kancelář se věnuje zahradičnické a příměstskému zemědělství.

hl. m. Prahy. Jak se daří plán uskutečňovat?

Na základě hodnocení z minulého roku a plánovaného uhlíkového rozpočtu je město mírně pod stanovenou hranicí emisí oxidu uhličitého, které by mělo vypouštět tak, aby splnilo svůj klimatický plán. Takže se dá říct, že ho velmi dobře plníme.

Pokud by šel pokles emisí každoročně tímto tempem, tak cíl stanovený Klimatickým plánem do roku 2030 nemá Praha problém splnit.

V jakých odvětvích se daří emise snižovat nejvíce, a co je naopak pro Prahu největší výzvou?

Největší rozdíl a pokles vytvořených emisí v Praze je v sektoru budov. Ať už se jedná o budovy komerční, výrobní, veřejné, nebo rezidenční. Zlepšení jejich energetické náročnosti, zateplování, efektivnější využívání tepla a elektřiny v budovách. To se daří velmi dobře.

Naopak u automobilové dopravy v Praze se to snižování emisí oproti referenčnímu roku 2010 nedaří. Za poslední monitorovací období jsme zaznamenali naopak nárůst. Sice mírný – necelé půl procento –, ale byl.

Emise z dopravy tedy stouply. Na rozdíl od těch budov, u kterých emise klesaly až v řádu desítek procent.

Jedna ze čtyř částí Klimatického plánu se věnuje adaptačním opatřením. Ta spočívají především v budování tzv. modro-zelené infrastruktury. Co si pod tímto pojmem představít?

Pod modro-zelenou infrastrukturu zahrnujeme všechno, co se týká zeleně a vody ve

I malý domovní předprostor může sloužit pro lepší zasakování dešťové vody.

městě. Parky, stromořadí v ulicích, zelená propojení, jakoukoliv další zeleň, která má zároveň nějaký prvek hospodaření s vodou.

Co je pro pozitivní klimatický dopad důležité, aby měla zeleň přístup k vodě. Pokud ho má, dokáže své okolí ochlazovat. Ve městě to není úplně samozřejmé, protože město bývá daleko sušší prostředí než

Na Strossmayerově náměstí byly původně akáty, které zde však neprosplývaly.

okolní krajina. Má velké množství zpevněných povrchů – silnice, chodníky, budovy – a voda odtud velmi rychle odtéká.

Modro-zelená infrastruktura spojuje dohromady veškerou vegetaci ve městě s prvky přivádění, zadržování a využívání dešťové vody v místě. Snažíme se udržet vodu tam, kde spadne, a využívat ji pro zeleň, která nám pak ochlazuje město.

Jedním z projektů adaptační strategie jsou tzv. „Klimastromy“. Projekt, který

v Praze testuje 30 nových druhů stromů odolných vůči suchu a extrémním teplotám. Kdy budou známy první výsledky?

Tento projekt s celým názvem „Klimatické stromy pro Prahu“ nemá za úkol vysadit co nejvíce stromů v ulicích, ale má dlouhodobě testovat přímo v ulicích Prahy druhy stromů, které se v českých ulicích běžně nevysazují. Potrvá 15 let, nyní běží čtvrtý rok.

Letos bude realizována výsadba asi sto dvaceti stromů v ulicích nebo na náměstích centra Prahy. V rámci projektu se počítá s postupným vysazením a sledováním celkem 900 stromů.

Druhy, které budou mít nejlepší výsledky z pohledu odolnosti a vhodnosti do pražských ulic, se budou následně zařazovat do běžných nákupů a výsadeb.

Je to projekt docela ojedinělý i v rámci Evropy. Snaží se do praxe přinést nové druhy, které budou snášet budoucí podmínky daleko lépe než druhy tradiční.

Protože například tradiční lípy a javory, které se v Praze i dalších českých městech velmi často vysazovaly, mají problém zvládat vyšší teploty, větší sucha a do budoucna se předpokládá, že budou mít problém se ve městě udržet.

Je to společný projekt Technické správy komunikací hl. m. Prahy, která se stará o většinu stromů v ulicích Prahy, pražského Magistrátu, Lesů hl. m. Prahy a Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy.

V oblasti hospodaření se srážkovou vodou Praha buduje akumulční nádrže pro zachytávání vody. Například na Uhelném trhu nebo Výstavišti a další se

plánují. Bude se zachycená srážková voda používat také pro zalévání zeleně v okolí nebo údržbu ulic?

Tyto projekty dopravního podniku a městských organizací sbírají dešťovou nebo podzemní vodu z městské infrastruktury. Využívat ji mají právě třeba na zálivku zeleně, na mytí aut, kropení ulic a podobně.

Jedná se o, dříve by se řeklo, odpadní vodu, kterou ale město může, pokud bude vhodná k dalšímu použití, využívat tak, aby šetřilo zdroje pitné vody.

Dalším opatřením snižujícím odtok dešťové vody je postupná přeměna zpevněných nepropustných ploch na plochy s propustným povrchem. Kde se už takové realizace v Praze podařily?

Toto nahrazování asfaltových, betonových povrchů podporujeme prostřednictvím tzv. zásobníku projektů a dotačního programu pro městské části Prahy. V řadě projektů se i v minulosti v rámci rekonstrukcí odstraňovaly nepropustné povrchy a nahradily se propustnou dlažbou nebo trávničky (například cesty v parku Stromovka).

Obecně se to dělá v rámci většiny rekonstrukcí parků nebo i ulic v panelákové zástavbě. Jedním z příkladů může být projekt

revitalizace vnitrobloku sídliště Vybíralova na Černém Mostě.

Zásobník projektů je jedním z nástrojů pražské Strategie adaptace na změnu klimatu. Jak tato databáze funguje? Kdo do ní může přihlásit své projekty a jak často jsou z ní vybírány projekty k realizaci?

Zásobník projektů je určený pro projekty ryze adaptační i další, které v sobě mají nějaký adaptační prvek. Jedná se o projekty městských částí Prahy nebo městských organizací a odborů.

Náhrada stromů proběhla i na Smetanově nábřeží.

Projekty sbíráme každý rok a vybrané nejkvalitnější z nich jsou skrze usnesení Rady a Zastupitelstva hlavního města podpořeny dotací. Na většině projektů se finančně spolupodílí městské části, menší projekty jsme schopni zafinancovat i ze sta procent.

Jedná se většinou o výsadby zeleně, stromů, revitalizace parků, ale třeba i pítka nebo mlžítka na dětských hřištích, zastínění školských areálů, zadržování dešťové vody, zkrátka vylepšování mikroklimatu ve městě.

Kolik projektů už se v tuhle chvíli realizovalo nebo realizuje?

Program běží od roku 2020 a za tu dobu bylo podpořeno, tuším, okolo tří set projektů městských částí v celkové hodnotě něco přes šest set milionů korun.

V dubnu Rada a Zastupitelstvo schválily podporu projektů na rok 2026. Jedná se o 23 projektů patnácti městských částí v hodnotě třicet a půl milionu korun.

Další výzva se otevře v červenci.

V rámci adaptačních opatření vznikly v Praze i dva praktické manuály – Standardy hospodaření se srážkovými vodami a Městský standard pro plánování, výsadbu a péči o uliční stromořadí v Praze. Pro koho jsou tyto standardy závazné?

Oba standardy jsou závazné pro Magistrát, jeho odbory a pro organizace, které město zřizuje.

Právě třeba Technickou správu komunikací. Na základě standardů pro stromořadí sází Technická správa komunikací stromy do ulic za použití nových technologií a přístupů nebo realizuje zmiňovaný projekt klimatických stromů.

Místo akátů jsou na Strossmayerově náměstí odolné břestovce.

Standardy pro hospodaření s vodou pak představují širokou paletu možných řešení, jak sbírat, zadržovat a vsakovat vodu. Ať už společně s vegetací v rámci modro-zelené infrastruktury, nebo v rámci rodinných zahrad, bytových domů nebo v ulicích.

Oba standardy jsou určené pro správce modro-zelené infrastruktury, investory, městské společnosti, Magistrát i odbornou veřejnost, projektanty a architekty, aby

věděli, jakým způsobem chce město tyto prvky realizovat, v jaké kvalitě a provedení. Zatímco pro Magistrát jsou, jak bylo řečeno, závazné, pro městské části jako samostatné obce mohou sloužit jako doporučení.

Byly už některé normy z těchto standardů zapracované do pražských

stavebních předpisů, aby byly platné pro všechny?

Některé věci, které se týkaly uličních stromořadí v Praze, už byly převzaty i do stavebních předpisů. Především se jedná o tzv. vegetační pásy, což je prostor v ulici dedikovaný právě uličním stromořadím. A také minimální odstupy kořenů stromů od technické infrastruktury. Částečně se tam přeneslo i téma zadržování vody z nové výstavby a budování vegetačních střech.

Hlavní město poskytuje už od roku 1994 dotace na přeměnu topných systémů a využití obnovitelných zdrojů energie v rodinných i bytových domech. Nově by se měl tento program rozšířit právě i o prvky modro-zelené infrastruktury, jako jsou zelené střechy nebo zachycování dešťové vody. Kdo a kdy bude moci o dotaci na tyto prvky žádat?

Výzva bude otevřena v létě roku 2026, v tuto chvíli ji připravujeme a je určená pro obyvatele Prahy, ať už vlastníky rodinných, nebo bytových domů a SVJ či družstva.

Konkrétně se jedná o čtyři opatření. Zelené střechy a akumulární nádrže na dešťovou vodu pro rodinné i bytové domy. A navíc pro bytové domy je tam ještě adaptační opatření popínavé rostliny na konstrukcích a přeměna

zpevněných ploch, typicky vybetonované vnitrobloky, na nezpevněné, jako jsou trávničky, propustná dlažba nebo záhony.

Jak obtížné je prosadit prvky modro-zelené infrastruktury v historickém jádru Prahy? Jsou případy, kdy vám ochrana památek nebo složité inženýrské sítě neumožní provést přínosné úpravy?

Obecně je v českých podmínkách velmi složité do městských ulic přidávat další na prostor náročné prvky, jako jsou právě stromořadí s modro-zelenou infrastrukturou. Kvůli nedostatku místa a velkému množství další infrastruktury, správců, nájemců, majitelů se jedná o velmi komplikovaný prostor.

Město musí s památkáři, projektanty a dalšími odborníky najít nějaké společné řešení. Je to vždycky o vážení veřejných zájmů. A hledání dohody na tom, jakým způsobem a co dělat. Ta závisí na osvětlenosti a přístupnosti všech aktérů, aby se byli schopni dohodnout a třeba výsadbu stromů nebo jiné prvky realizovat.

V současné době se připravuje mapa chladných míst města, tzv. oáz chladu. Co si pod tím představíte?

Je to zatím takový malý pilotní projekt, který připravujeme s Operátorem ICT. Jedná se

o jednoduchý online nástroj – mapu, která bude obyvatelům města ukazovat, v jakých částech města mohou najít během vln veder místa na koupání, přírodní a veřejné bazény, pítka a mlžítka nebo kde si je možné ve veřejném prostoru načepovat pitnou vodu.

V jakých evropských městech se, co se týká adaptačních opatření, inspirujete? Nebo je naopak Praha inspirací pro jiná města?

Praha má minimálně v tom evropském měřítku z hlediska výsadby stromů, modro-zelené infrastruktury a technologií co nabídnout. Můžeme ukázat příklady dobré praxe městům především ve východní Evropě, se kterými sdílíme společnou historii a principy fungování samospráv.

Naopak Praha se má stále čím inspirovat v západní Evropě. Naší stálou inspirací jsou především Vídeň, Berlín a Drážďany. Z hlediska zvládnutí vysokých teplot, vln veder jsou pro nás velmi zajímavé třeba i zkušenosti z Barcelony.

Rozhovor vedla Zdeňka Vítková.

Foto: Archiv OCP MHMP

Barbora Lišková

100 klimaticky odolných stromů v pražských ulicích

Praha v letošním roce rozšiřuje městskou zeleň o sto unikátních dřevin. V rámci projektu Klimastromy se Technická správa komunikací (TSK) zaměřuje na lokality s vysokou tepelnou zátěží v Praze 5 a Praze 10. Cílem není pouze prostá obnova stromořadí, ale vědecky podložený test adaptability nových druhů v extrémních podmínkách metropole.

Technická správa komunikací aktuálně spravuje v uličních stromořadích celkem 68212 stromů, jejichž stav je detailně monitorován a průběžně aktualizován v pasportu zeleně.

Data ukazují, že tradiční druhy jako javor klen (*Acer pseudoplatanus*) či jeřáb ptačí

(*Sorbus aucuparia*) již nedokážou efektně čelit prohlubující se klimatické změně a městskému tepelnému ostrovu. Z tohoto důvodu se v loňském roce realizovala výsadba 635 dřevin a letos na jaře pokračujeme speciální pilotní vlnou.

Výsadba stromů na Strossmayerově náměstí.

Inovace v druhovém složení a metodika výběru

Klíčovým aspektem letošní jarní výsadby je testování více než 30 nových druhů, které prozatím nejsou v pražském uličním prostoru běžné. Výběr konkrétních dřevin byl podřízen jejich schopnosti prosperovat

v suchu a vysokých teplotách. Mezi vysazenými taxony najdeme:

- » mandloň obecnou (*Prunus dulcis*)
- » javor Bürgerův (*Acer buergerianum*)
- » břestovec Juliin (*Celtis julianae*)

Stromy jsou zde vystaveny velkému teplu, zejména v létě.

- » zelkovu habrolistou (*Zelkova carpinifolia*)
- » ořechovec hořký (*Carya cordiformis*)

Výběr lokalit se striktně řídí odbornou metodikou. Vybrána jsou místa, kde je nezbytné snížit teplotu povrchů, a zároveň pečlivě analyzujeme vedení inženýrských sítí. Stromy situuje TSK jak do travnatých pásů,

tak přímo do dlážděných ploch prostřednictvím rabátek, přičemž konkrétní kultivary volí podle šířkových parametrů uličního profilu.

Život stromů ve městě není lehký. Proto se ke kořenům stromů dává strukturální substrát (hrubé drcené kamenivo, biouhel a kompost).

Klimastromy nepředpokládá redukcí parkovacích míst. Výsadba je navržena tak, aby koruny stromů v dospělosti plnily funkci tepelného štítu pro fasády domů, ale zároveň

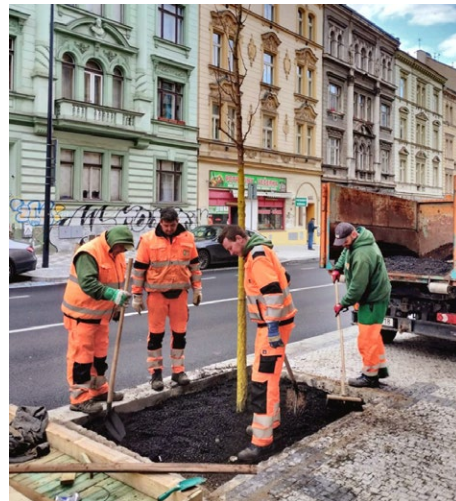

díky cílenému výchovnému řezu a volbě habitu neomezovaly světelné podmínky v interiérech bytů.

Strategický cíl: Modro-zelená infrastruktura

Hlavním záměrem těchto aktivit je získat náskok 15 až 20 let. Integrací principů modro-zelené infrastruktury a testováním

odolných dřevin v odlišných mikroklimatických podmínkách vytváříme základ pro dlouhověkost městské zeleně. Naším úkolem jako odborného správce je zajistit, aby

stromy v rozpáleném městě nejen přežily, ale aby i aktivně zvyšovaly kvalitu života obyvatel Prahy.

Barbora Lišková je tisková mluvčí TSK.

Zdeňka Vítková

Nakopni Prahu

Přehřívání města, pohyb ve veřejném prostoru nebo rostoucí náklady na energie. Řešením těchto problémů se zabývají i týmy přihlášené do letošního inovačního maratonu Nakopni Prahu. Nejlepší projekty budou oceněny během finále 7. ročníku soutěže na konci května (tedy po uzávěrce Pražské EVVoluce).

Během finále představí týmy svá řešení odborné porotě i veřejnosti. Tři nejlepší z nich získají finanční a projektovou podporu, která jim pomůže nápady dále rozvíjet a přiblížit se jejich zavedení do praxe.

Mezi deseti týmy, které letos postoupily do finále soutěže, je například projekt Smart Prague – Praha ve stínu pracující s daty o mikroklimatu, zelení a infrastruktuře a identifikující místa, kde mají opatření proti přehřívání největší dopad.

Další z projektů, PlayCool – Chytrý monitoring pražských hřišť, navrhuje síť čidel sledujících v reálném čase teplotu hřišť. Chce tak nejen předcházet popáleninám z jejich rozpálených ploch, ale také pomoci plánovat na těchto místech další vhodná klimatická opatření.

Soutěží i projekt Stromopergola 2026, který se snaží přinést do veřejného prostoru více zeleně díky konstrukcím s popínavými rostlinami a zavlažováním.

Tři nejlepší získají finanční a projektovou podporu.

Další finalisté letošního ročníku soutěže se zabývají městskými holubníky, komunitním parkováním, obsazeností a rezervacemi nabíjecích míst pro elektromobily, sdílením energie v budovách a komunitách, chytrou spotřebou elektřiny, aplikací s personalizovanou odjezdovou tabulí MHD nebo aplikací pro MHD s AI asistentem, který pomůže s orientací a cestováním po městě.

V loňském ročníku soutěže bodoval mimo jiné projekt Živé svody autorů Jana Waldhausera a Stanislava Hyblera. Jejich jednoduché zařízení dokáže přivádět dešťovou vodu z okapových svodů bez použití elektřiny a čerpadel přímo k rostlinám nebo do sběrných nádob.

I z relativně malého deště, který dopadne na střechu, proteče podle Jana Waldhausera okapovým svodem překvapivě velké množství vody, která se většinou bez využití odvádí pryč. Živé okapové svody umožňují díky prostému principu spojených nádob a hydrostatickému tlaku sbírat a využívat

dešťovou vodu i v zastavěných městských centrech.

Inovační maraton Nakopni Prahu pořádá hlavní město ve spolupráci s městskou společností Operátor ICT, a. s., (OICT) a dalšími partnery. Přihlášení účastníci své nápady během jara rozpracovávali pod dohledem mentorů i odborníků z veřejné a soukromé sféry do prakticky využitelných projektů.

O výběru letošních finalistů rozhodovala odborná porota složená ze zástupců Magistrátu hl. m. Prahy – odboru projektové podpory a odboru ochrany prostředí, městských organizací OICT, ROPID, Pražské plynárenské, PII a expertů z praxe.

Foto: Praha.eu

Ing. Zdeňka Vítková je redaktorkou Pražské EVVOluce.

Kamila Lohrová

Praha a modro-zelená infrastruktura: Jak se hlavní město přizpůsobuje klimatické změně

Praha se v posledních letech stále intenzivněji potýká s dopady klimatické změny. Rostoucí počet tropických dnů, delší období sucha, častější výskyt přívalových srážek i přehřívání hustě zastavěných částí města zásadně mění pohled na plánování veřejného prostoru. Téma, které bylo ještě před deseti lety vnímáno spíše jako environmentální, je dnes klíčovou součástí městského plánování, architektury i správy veřejných prostranství. V roce 2021 schválilo hlavní město Praha „Standardy pro hospodaření se srážkovou vodou“, které postupně zavádějí principy modro-zelené infrastruktury (MZI) a hospodaření s dešťovou

Zelené průlehy v Modřanském cukrovaru slouží k zasakování vody na povrchu terénu a ústí do podzemních vsakovacích objektů.

vodou (HDV). Ty pomáhají městu lépe reagovat na klimatické extrémny.

Jedním z hlavních problémů je vznik tepelných ostrovů. Velké množství zpevněných tmavých ploch, jako je asfalt či beton, způsobuje akumulaci tepla a omezuje přirozený výpar vody z krajiny. Voda, která se dříve přirozeně vsakovala do půdy, je dnes často rychle odváděna kanalizací pryč z města. Tím dochází nejen k přehřívání veřejného prostoru, ale také ke snižování zásob

podzemní vody a zvyšování rizika bleskových povodní při intenzivních deštích.

Proto se v posledních letech dostává do popředí koncept hospodaření s dešťovou vodou, jehož cílem je zadržet vodu přímo v místě dopadu, zpomalovat její odtok a využívat ji jako cenný zdroj pro vegetaci ve městě. Důležitou součástí těchto opatření je modro-zelená infrastruktura – tedy propojení vegetačních prvků, stromů, zelených

střech, vsakovacích a retenčních prvků a propustných povrchů.

Praha v této oblasti prošla výrazným posunem. Zatímco dříve byla podobná opatření realizována spíše ojediněle, dnes se postupně stávají běžnou součástí rekonstrukcí ulic, náměstí i nových developerských projektů. Významnou roli v tomto procesu sehrává také odborná osvěta a mezioborová spolupráce.

Počítáme s vodou: Osvěta o hospodaření s dešťovou vodou ve městech

Jedním z důležitých vzdělávacích a osvětových projektů v oblasti hospodaření s dešťovou vodou v České republice je projekt Počítáme s vodou, který od roku 2013 realizuje Ekocentrum Koniklec. Projekt se dlouhodobě zaměřuje na popularizaci principů přírodě blízkého hospodaření s dešťovou vodou a podporu systémů decentralizovaného odvodnění.

Projekt přibližuje toto téma zástupcům veřejné správy, odborníkům i široké veřejnosti. Zdůrazňuje, že dešťová voda ve městě není odpad, ale zdroj pro ochlazení města, podporu vegetace a zlepšování mikroklimatu.

Modřanský cukrovar: Nová čtvrť postavená na principech hospodaření s dešťovou vodou

Jedním z nejvýraznějších současných projektů využívajících principy modro-zelené infrastruktury je vznikající čtvrť Modřanský cukrovar na Praze 4. Projekt společnosti

Jeden z vegetačních průleहů jako ochrana pro zadržení většího množství srážek.

Skanska Residential, jehož autorem je studio CHYBIK + KRISTOF Architects, představuje první multietapový rezidenční projekt v České republice, který systematicky pracuje s komplexní modro-zelenou infrastrukturou.

Rozsáhlá transformace bývalého průmyslového areálu je založena na promyšleném systému hospodaření s dešťovou vodou, jehož cílem je maximálně zpomalit odtok vody, podpořit její vsakování a následně využití přímo na místě. Projekt se tak stává jedním z nejvýznamnějších příkladů adaptace nové městské výstavby na klimatickou změnu v Praze.

Klíčovou roli zde hrají zelené střechy, které dokážou zadržet až 60 % dešťové vody. Voda se následně postupně odpařuje a přispívá k ochlazení okolního prostředí i ke zlepšení mikroklimatu lokality. Přebytečná dešťová voda je odváděna do soustavy akumulačních nádrží. V rámci celého projektu vznikne celkem 19 nádrží o objemu přibližně 190 000 litrů vody.

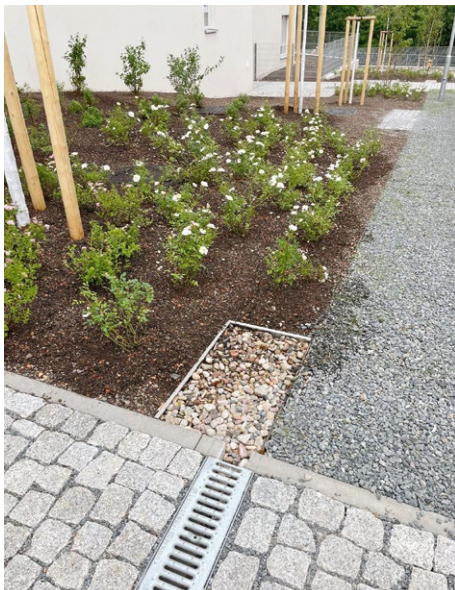
Akumulovaná voda je dále využívána především pro závlahu komunitní zeleně zahrádek ve vnitroblocích. V období dlouhodobého sucha je systém doplněn vrtanými studnami, které zajišťují dostatek užitkové vody pro minimální závlivku vegetace.

Významnou součástí projektu jsou také vsakovací objekty a propustné povrchy. Voda je prioritně zadržována a vsakována přímo v místě dopadu. Teprve v případě naplnění retenčních i vsakovacích kapacit dochází k jejímu odtoku do Vltavy. V první etapě projektu se všechna dešťová voda vsakuje přímo na pozemku bez potřeby odvodu do řeky.

Vegetační průleh a nově vysazené stromy pomáhají zadržet dešťovou vodu, podporují tím výpar a ochlazení mikroklimatu.

Projekt jde ještě dále než běžná opatření k hospodaření s dešťovou vodou. Součástí systému je také recyklace šedé vody z umyvadel, sprch a van. Mírně znečištěná voda je čištěna v domovních čistírnách

Důležitou součástí hospodaření s dešťovou vodou je její předčištění. Než přiteče do vegetačních průlehů a strukturálních substrátů, je potřeba zachytit jemné částice, jinak by mohla substrát zakolmatovat.

Vedle technických opatření pracuje projekt také s kvalitním veřejným prostorem a rozsáhlou zelení. Stromy a vegetační prvky zde nejsou vnímány pouze jako estetický doplněk, ale jako plnohodnotná součást infrastruktury města.

Ostrčilovo náměstí: Obnova městského prostoru s důrazem na stromy

Významnou ukázkou adaptace veřejného prostoru na klimatickou změnu je revitalizace Ostrčilova náměstí v Praze 2, realizovaná podle návrhu studia L&SCAPE. Projekt spojil obnovu veřejného prostoru s výrazným posílením zeleně a vytvořením kvalitnějších podmínek pro růst stromů v hustě zastavěném městském prostředí.

Rekonstrukce zahrnovala kompletní obnovu povrchu náměstí, který byl sjednocen kamennou dlažbou. Významnou součástí návrhu bylo rozšíření výsadbových ploch stromů a doplnění vegetace o trvalkové podsadby. Část stávajících stromů byla mulčována štěrkem, což pomáhá zadržovat vlhkost.

Na samotném náměstí bylo vysazeno 19 nových stromů. Původní javory mléče doplnily nové ambroně západní, které jsou lépe přizpůsobené náročným podmínkám městského prostředí i vyšším teplotám.

Polopropustné cesty a nová výsadba zeleně zajistí ještě větší výpar a tím i snížení okolní teploty.

Návrh zároveň rozdělil prostor na klidovou severní část a jižní část umožňující pořádání kulturních aktivit.

Součástí projektu byla také rekonstrukce navazujících ulic. V Jaromírově ulici došlo k odstranění původních 15 stromů a následné výsadbě 31 nových dřezovců

Celé Ostrčilovo náměstí bylo doplněno o sjednocenou kamennou dlažbu s možností vody natékat do prostoru kolem vysázených stromů.

Ve Svatoplukově ulici byly doplněny další dva nové stromy a popínavá vegetace mezi veřejný prostor a železniční trať. Celý projekt využívá strukturální výsadbové substráty, které kombinují dostatečný prostor pro kořeny stromů a schopnost zadržovat vodu. Díky tomu jsou nově vysazené stromy výrazně odolnější vůči suchu, přehřívání i dalším stresovým podmínkám městského prostředí.

trojtrnných. Stromy jsou umístěny do propojených podzemních, prokořenitelných prostor, které umožňují zachycení dešťové vody a podporují zdravý rozvoj kořenových systémů.

Původní javory mléče doplnily nové ambroně západní, které dokážou lépe odolávat náročným městským podmínkám.

Ovocný trh: Nové přístupy k městské výsadbě

Dalším významným příkladem je revitalizace Ovocného trhu v historickém centru Prahy. Přestože se jedná o památkově

citlivé území s vysokými nároky na koordinaci technických i architektonických řešení, projekt ukazuje, že i historické centrum může reagovat na klimatickou změnu.

Součástí projektu byla nová výsadba stromů a využití moderních technologií umožňujících lepší hospodaření s dešťovou vodou. Stromy zde mají k dispozici větší prokořenitelný prostor a speciální substrát zadržující vodu. Projekt zároveň pracuje s podzemními vsakovacími prvky a opatřeními, která podporují vsakování srážkové vody.

Ovocný trh se stal jednou z lokalit, kde Praha testuje klimaticky odolné druhy stromů schopné lépe zvládat sucho, vysoké teploty a náročné podmínky městského prostředí. Výsadby jsou průběžně sledovány a vyhodnocovány, aby město mohlo do budoucna vybírat druhy vhodné pro měnící se klima a vytvářet tak odolnější městskou zeleň.

Strossmayerovo náměstí: Klimaticky odolné stromy jako součást budoucnosti města

Strossmayerovo náměstí na Praze 7 představuje další významný příklad současného přístupu k městské zeleni a adaptaci veřejného prostoru. V rámci revitalizace zde byla zahájena výsadba 17 nových klimaticky odolných stromů, konkrétně druhu

V Jaromírově ulici byly vysazeny nové stromy do strukturálního substrátu, který stromům zajišťuje dostatek vzduchu a vody z okolních ploch.

břestovec Juliin (*Celtis julianae*), který dobře odolává suchu a daří se mu i v městském prostředí.

Výsadba je součástí širší iniciativy zaměřené na hledání druhů vhodných pro budoucí klima Prahy. Stromy zde nejsou vysazovány pouze jako krajinářský prvek, ale jako důležitá součást adaptační strategie města. Velký důraz byl kladen na kvalitní výsadbové prostředí, prokořenitelný prostor

s dostatkem půdního vzduchu a schopnost zadržovat dešťovou vodu.

Projekt ukazuje, že adaptace měst na klimatickou změnu není pouze otázkou technických opatření, ale také proměny přístupu k veřejnému prostoru. Stromy se stávají klíčovou součástí městské infrastruktury podobně jako doprava či technické sítě.

Praha jako laboratoř klimatické adaptace

Praha se v posledních letech výrazně posunula v přístupu k hospodaření s dešťovou vodou a modro-zelené infrastruktuře. Z jednotlivých pilotních projektů se postupně stává systematictější přístup, který proniká do plánování ulic, náměstí, parků i nových developerských čtvrtí.

Budoucnost měst bude stále více záviset na schopnosti reagovat na klimatické extrémny a vytvářet kvalitní veřejný prostor odolný vůči přehřívání i přívalovým srážkám. Praha v tomto směru ukazuje, že modro-zelená infrastruktura není doplněk, ale nezbytná součást fungujícího a obyvatelného města.

Foto: Ekocentrum Koniklec

Kamila Lohrová, MSc., programová vedoucí projektu *Počítáme s vodou,* Ekocentrum Koniklec

Barbara Doležalová

Prima klima škola

Nevyužitý prostor školního atria, kde se v horkých dnech nedá trávit přestávka, rozpálený asfalt, po kterém se v červnu nedá projít, školní zahrada, ve které chybí stín a vláha. To vše doplňuje dešťová voda, která bez užitku mizí v kanalizaci. Scénář, který zná většina školních koordinátorů EVVO v Praze.

Když se ale řekne „modro-zelená infrastruktura“ (MZI), řada pedagogů si představí složité stavařské projekty, drahé technologie a hromadu byrokracie. Naše zkušenosti z realizace projektů na pražských školách však ukazují, že to jde jinak. Klíčem k úspěchu je proměnit adaptaci školního prostředí v živou učebnu, do které se zapojí celá škola.

V rámci našich projektů (například Prima klima škola, který najdete na ekocentrum-koniklec.cz/prima-klima-skola/) pomáháme školám objevovat skrytý potenciál jejich

vlastních areálů. Cílem není jen projektovat architektonická řešení, ale propojit praktická opatření s výukou a aktivní participací žáků. MZI na školách totiž dává největší smysl tehdy, když si na ni děti mohou samy „sáhnout“ a pochopit, jak opatření fungují.

Žáci ZŠ Palmovka se v rámci projektu Prima klima škola rozhodli zvýšit množství zeleně přidáním vyvýšeného záhonu se zpevněným dnem a kompostovacím zařízením, na jehož instalaci se sami podíleli.

Zkušenosti z terénu

Základním stavebním kamenem je hospodaření s dešťovou vodou (modrá složka) spojené s funkční zelení (zelená složka). V praxi se nám nejvíc osvědčila zdánlivě jednoduchá řešení, která ale mají obrovský vzdělávací efekt. Skvělé je například chytré zachytávání vody. Obvyčejný sud pod okapem učí žáky zalévat dešťovou vodou, navíc dává

Žáci ZŠ Trávníčkova se v rámci projektu Prima klima škola rozhodli instalovat květinové záhony na školním dvoře, stromy a sud na dešťovou vodu v atriu školy.

prostor participaci dětí, tedy prostor, aby o školní zahradu také pečovaly, nejen ji užívaly. Žáci tak získají nejen zdroj pro zálibku, ale také vnímají aktuální srážky a uvědomují si, kdy je vláhy nedostatek a proč.

Místo betonových žlabů svádíme vodu ze střech do takzvaných dešťových záhonů,

Peníze z projektu Prima klima škola žáci Gymnázia Nad Kavalírkou použili na přidání vodního prvku na pozemek školy – malé tůň s vlastním přívodem vody a vodními rostlinami.

Měření a výzkum žáků Střední školy knižní kultury, s. r. o., v okolí jejich školy během realizace programu Adaptáři v rámci projektu Prima klima škola.

Žáci ZŠ U Obory se v rámci projektu Prima klima škola rozhodli vytvořit dva nové květinové záhony na pozemku školy.

terénních prohlubní osázených vlhkomilnými trvalkami. Ty fungují jako přírodní houba, která vodu zadrží, pročistí a postupně odpaří, což v horkých dnech skvěle ochlazuje mikroklima dvora nebo zahrady.

Když k tomu přidáte vertikální zeleň na fasádě nebo stínící pergolu s popínavkami, které dokážou v horkých dnech snížit teplotu u budovy o několik stupňů, máte najednou z nudného dvorku hotovou oázu. Pro žáky jsou navíc fascinujícím místem pro pozorování hmyzu.

Žáci jako hybatelé změn

Z našich projektů víme, že nejméně efektivní přístup je nechat firmu postavit všechno na klíč během prázdnin. V projektu Prima klima škola proto sázíme na participaci. Děti nejprve provádějí badatelské mapování – měří teplotu různých povrchů digitálními teploměry a termokamerami, zkoumají propustnost jednotlivých povrchů a odtokové poměry při dešti a samy navrhnou, co by se dalo zlepšit. Když pak s rýčem v ruce sázejí rostliny do dešťového záhonu, získávají k místu úplně jiný vztah. EVVO se

tak stává reálnou zkušeností, nikoli jen kapitolou v učebnici.

Modro-zelená infrastruktura zkrátka nemusí být nedosažitelný luxus. Je to cesta, jak z pražských škol udělat příjemnější místa k životu i učení. Inspiraci, metodické materiály a prověřené postupy z našich projektů pro vás průběžně sdílíme na portálu evp.adaptacepraha.cz.

Foto: Ekocentrum Koniklec

Barbara Doležalová je pracovnice Ekocentra Koniklec.

Miroslav Lupač
a David Kunssberger

Modro-zelená infrastruktura a odolné sousedství

(Modro)zelená infrastruktura, tedy vše zelené a dostatečně zavlažené, co ve městě máme, podle obecné představy zlepšuje mikroklima a naši odolnost vůči dopadům změny klimatu. V naší laboratoři #klimanadoma se snažíme zapojit hodnocení tohoto prvku do komplexního posuzování odolnosti našich sousedství. Avšak metody běžně používané pro městské plánování na místní úrovni zatím nepředstavují dostatečné nástroje pro kvalitní interpretaci. Budoucnost sledování této infrastruktury v mikroměřítku je v hodnocení kvality, perspektivy a propojenosti jednotlivých prvků.

Koncept OSA a KlimaNaDoma

Adaptaci sídel na změnu klimatu se věnujeme přes 10 let. Podíleli jsme se na metodice pro dopadovou analýzu městského prostředí, která se dodnes v ČR cituje. Časem jsme se začali věnovat experimentům s (mikro)adaptací, tedy přizpůsobení nejbližšího „intimního“ prostředí obyvatel měst,

Jak funguje modro-zelená infrastruktura.

domovů a jejich bezprostředního okolí. Vytvořili jsme vlastní koncept OSA, jež popisuje 4 základní perimetry adaptace: Dům či byt a jeho nejbližší obálka tvořenou privátním prostorem, okolí do 200 metrů zahrnující již veřejný prostor a některé důležité prvky, například uliční zeleň, zahrady

a menší parky (říkáme mu „sousedství“), dále čtvrt' a nakonec celý intravilán města.

Odolný městský ekosystém nemusí vzniknout zvnějšku, například metodou „zelených prstů krajiny“, ale i zevnitř, od jediného truhlíku za oknem. Na samotných základech systému se uplatní soukromý zájem, který může být benefitem pro celé město.

Technicky je naše městská klimatická laboratoř založena na principech občanské vědy a zpracování velkého množství reálných dat z vlajkových lokalit. Dnes máme na 6–8 místech (panelové domy, škola, historická bytovka) senzory sledující teplotu, vlhkost, srážky, sluneční záření a kvalitu vnitřního prostředí. Měření běží trvale, data proudí do našeho klimacloudu a vidíme je na interaktivních nástěnkách. Sběr dat doplňují terénní šetření v okolí budov (zeleň, zpevněné plochy, vodní prvky) a referenční měření v typově obdobných objektech.

Klíčová je interpretace pomocí indexů letní a zimní tepelné stability, Klimaskenu a indexu zelené infrastruktury. Tyto nástroje umožňují rychle zhodnotit odolnost domu i jeho okolí a navrhnout další kroky. Právě index zelené infrastruktury je složkou hodnocení, která je založená na biologické hodnotě bezprostředního okolí.

Indexy odolného sousedství

Naše „sousedství“, tedy prostor zahrnující náš dům a jeho přibližně dvousetmetrový perimetr hodnotíme pomocí tvrdých dat. Z nich tvoříme čtyři skladebné indexy: index letní tepelné stability domu (iLTS), index zimní stability domu (iZS), CReLoCaF (City Resilience and Low Carbon Factor, Klimasken) a index zelené infrastruktury (iZS). První tři indexy se skládají z dílčích indikátorů (10, 8, 23) a čtvrtý používá upravenou metodu BAF, viz níže. Indexy kombinují data změřená exaktně a popisné charakteristiky z terénu. Na obrázku vidíme ukázkou prvních 3 indexů (iLTS, iZS a Klimasken) jednoho z našich domů (podrobnosti na klimanadoma.cz nebo u autorů).

iLTS				iZS			Klimasken		
ID	Indikátor	Skóre	Bodů	Indikátor	Skóre	Bodů	Indikátor	Skóre	Bodů
1	Meze tep. stability	+	1,00	Meze tep. stability	+	1,00	Expozice	+	1,00
2	Ochlazování	+	1,00	Teplota podlah	N/A	N/A	Adaptivní kapacita	+/-	0,50
3	Extrémní teplota	+	1,00	Zimní součtová	N/A	N/A	Připravenost	+/-	0,50
4	Teplotní útlum	+	1,00	T vzduch/povrch	+	1,00	Emise	+	1
5	Fázový posun	+	1,00	Kondenzace	+	1,00			
6	Diverzita teplot	+	1,00	CO ₂	!	-1,00			
7	Cirkadiální nárůst	+	1,00	Průběh koncentrací	+	1,00			
8	Ohřívání okny	N/A	0,00	Vlhkost	!	-1,00			
9	Letní součtová	+/-	0,50						
10	Vlhkost	+/-	0,50						
			INDEX						
							0,29		
							0,75		

Skladba indexů odolného sousedství.

Smysl tohoto hodnocení není jen ukázat, co a v jaké míře ovlivňuje odolnost domu, okolí a pohodu a kvalitu života obyvatel. Vypovídá také o změně, která probíhá v souvislosti s úpravami a provedenými opatřeními. Na základě indexů najdeme slabá místa a můžeme upozornit, co a jak je třeba do budoucna zlepšit, kde jsou největší rezervy.

(Modro)zelená infrastruktura urbanizovaného prostoru

Modro-zelená infrastruktura (MZI, Blue-Green Infrastructure, BGI) je koncept navazující na nové trendy v rozvoji urbanizovaného prostoru, zejména velkoměst v Severní Americe a v Evropě, jež se

objevily již v 80. letech 20. století. Nejprve se ustálilo označení Zelená infrastruktura pro přírodní a přírodě blízké prvky, které prostřednictvím ekosystémových služeb přinášejí výhody obyvatelům měst. Později, v reakci na změnu klimatu, se koncept rozšířil o „modrý“ prvek, tedy uznání vzájemné souvislosti zeleně a srážkové vody a vodního režimu. V roce 2013 vydala Evropská komise sdělení „Zelená infrastruktura – zlepšování přírodního kapitálu Evropy“, které prosazuje tento koncept v udržitelném rozvoji měst a v územním plánování. Přestože se v názvu vyskytuje jen slovo „zelená“, myšleno je propojení zelené a modré složky, tedy MZI.

Od počátku využívání principu MZI v územním rozvoji a plánování probíhají snahy o vyjádření „biologické hodnoty“ či „ekologické výkonnosti“ určitého území, aby bylo možné plánovat a měřit dopad různých opatření, například tvorby městských mokřadů a ostatních objektů hospodaření s dešťovou vodou, nebo jen prostého ozeelenění dosud betonových, kamenných a asfaltových částí města, označovaných jako „šedé“.

V 90. letech vznikla v reakci na rychlý rozvoj města Berlína po pádu berlínské zdi metodika dodnes hojně využívaná a citovaná, takzvaný berlínský Biotope Area Factor

(BAF). Každému základnímu typu povrchu či objektu (asfalt, mlat, trávník, vodní plocha, stromy, keře) přiřazuje koeficient v rozsahu 0–1, kde hodnotu 1 mají povrchy s vysokou „biologickou hodnotou“, jež nejvíce přispívají ke kvalitě prostředí. V dané oblasti zjistíme výměru jednotlivých typů povrchů a vždy tuto výměru vynásobíme příslušným koeficientem. Následně sečteme výsledné výměry. Poměr mezi výsledkem a prostou výměrou celého území udává výsledný Biotope Area Factor. Pro naše účely jsme hodnoty koeficientu a typy ploch mírně upravili podle dalších pramenů. Princip výpočtu ukazuje zjednodušený příklad.

Na původní koncept dále navazuje řada obdobných metodik, specifických pro konkrétní město nebo zemi, které si výpočet

Typ povrchu	Plocha [m ²] v zájmovém perimetru		
	kMZI	Celkem (X)	Efektivní (Y)
Zpevněné povrchy, cesty, konvenční střechy	0	10 000	0 $Y=kMZI*X$
Extenzivní vegetační střechy	0,6	1 000	600 $Y=kMZI*X$
Intenzivní střechy a zapojené plochy stromů	0,8	20 000	16 000 $Y=kMZI*X$
Plochy keřů a nezpevněné plochy bez vegetace	0,4	2 000	800 $Y=kMZI*X$
Nezpevněné povrchy s vegetací, trávníky	0,5	2 000	1 000 $Y=kMZI*X$
Vodní plochy	1	0	0 $Y=kMZI*X$
Vsakovací objekty	1	200	200 $Y=kMZI*X$
CELKEM m²		35 200	18 600 SOUČET
Výsledný index zelené infrastruktury	0,53	$iZI=Y/X$	

Příklad výpočtu indexu iZI.

upravují podle svých potřeb a cílů. Přitom se stále více ozývá kritika původních čistě kvantitativních systémů hodnocení. Od jednoduchého „kolik zeleně a vody můžeme využít“ se posuzuje retenční kapacita, evapotranspirace, vzájemná propojenost, úroveň biodiverzity a klimatická odolnost území (např. dřevin). Z hlediska metod se do hodnocení kromě prostorové analýzy (GIS) zapojuje hydrologické modelování, plánování přírodě blízkých struktur (NbS), ESG principy pro investice do rozvoje nebo tvorba digitálních dvojčat měst.

(Modro)zelená infrastruktura a odolné sousedství

V našem konceptu je MZI zastoupena čtvrtým indexem (iZI). Zjišťujeme jej z 200m

perimetru terénním šetřením a analýzou letecké mapy. Jednotlivé kategorie ploch ohodnotíme koeficienty „ekosystémové“ či „biologické“ hodnoty a vypočteme celkovou hodnotu indexu zelené infrastruktury iZI (modifikovaného BAF).

Zjištěné hodnoty porovnáme s doporučenými intervaly a obodujeme. Pro bytové domy v kompaktním městě, centra měst a starou zástavbu je doporučená hodnota >0,3. Pro sídliště, bytové domy mimo centra je to >0,45 a pro rodinné domy v rozvolněné zástavbě pak >0,55. Stejně jako u indexů určených k hodnocení vlastní stavby, také u tohoto indexu hodnotícího okolí zařadíme výslednou hodnotu na škálu: – 1 bod (!) / –0,5 bodu (–), 0 bodů (+/–), resp. 1 bod (+).

Příklady konkrétních sousedství

Výměry jednotlivých kategorií ploch zjišťujeme z leteckých map, případně upřesňujeme v terénu. Hodnoty indexu zelené infrastruktury jsou v tabulce. Na obrázcích je vidět analýza zpevněných povrchů (hodnota koeficientu 0) na třech lokalitách: Praha-Modřany, Jablonec nad Nisou a České Budějovice.

Současnost a budoucnost MZI v mikroměřítku

Tento článek dovoluje svým rozsahem pouze základní seznámení s naší metodikou. Nemůžeme tak zde uvádět a interpretovat konkrétní tvrdá data. Ovšem z prvních

výsledků můžeme učinit některé důležité poznatky.

Zcela v souladu s aktuálními poznatky o MZI a jejím hodnocení se jeví indexy založené na výčtu ploch jednotlivých typů jako nedostatečný nástroj. Chybí lepší možnost rozpoznání kvality a vzájemného propojení jednotlivých prvků.

Městské dřeviny často přežívají v nevhodných podmínkách, jejich taxony jsou nevhodně voleny pro daná stanoviště, vyskytují se jehličnany a neperspektivní keřové porosty. Travníky upadají zejména na sídlištích do letní dormance, kdy se podle našich měření snižuje jejich ekosystémový přínos prakticky na nulu.

V okolí vysokých domů není dostatek dřevin odpovídajícího vzrůstu a zapojení korun. Vodní objekty jsou izolované a voda z nich není kromě plošné evaporace odpařována transpirací zelení.

Proto zjišťujeme, že na velkých sídlištích, kde převažují prosté travníky, nenacházíme reálný dopad zejména na vyšší patra budov.

Nízké solitérní dřeviny typické pro městská sídliště neposlouží ani evapotranspirací, ani zastíněním, kromě nejnižších pater. Paradoxně pak malá divoká a pestrá zahrada

Typ povrchu	Plocha [m ²] v perimetru 200 m						
	kMZI	Praha-Modřany		Jablonec nad Nisou		České Budějovice	
		Celkem	Efektivní	Celkem	Efektivní	Celkem	Efektivní
Zpevněné povrchy a cesty	0	25 100	0	32 934	0	35 186	0
Vodní plochy	1	0	0	31 060	31 060	0	0
Střechy	0	17 600	0	15 040	0	38 956	0
Extenzivní zelené střechy	0,6	0	0	0	0	0	0
Intenzivní zelené střechy	0,8	0	0	0	0	0	0
Plochy se zapojenými stromy	0,8	47 750	38 200	0	16 336	13 069	0
Plochy keřů	0,4	5 000	2 000	0	2 513	1 005	0
Nezpevněné povrchy s vegetací, travníky	0,5	27 650	13 825	41 526	20 763	27 646	13 823
Nezpevněné plochy bez vegetace	0,4	2 500	1 000	0	0	5 027	2 011
HDV / vsak	1	0	0	0	0	0	0
Celkem m ²		125 600	55 025	120 560	51 823	125 664	29 908
Index			0,44		0,43		0,24

Hodnoty indexu zelené infrastruktury konkrétních sousedství.

Okolí panelového domu v Praze-Modřanech. Sledovaný byt se nachází ve 13. patře. Meteostanice je umístěna na střeše. Přestože je dům situován v celkem rozlehlých plochách zeleně, index ZI se pohybuje na hranici doporučené hodnoty pro sídliště. Chybí vodní a zasakovací objekty, zapojené koruny stromů, převažují trávníky upadající do letní dormance. V bytě, který se nachází téměř pod střešou, by bez chytrého řešení ochlazování interiéru s rekuperací neměla zeleň na letní teploty vliv.

Perimetr panelového domu v Jablonci nad Nisou poblíž vodní nádrže Mšeno. Byt se nachází ve 4. patře. Meteostanice je umístěna na střeše. Také zde je hodnota indexu hraniční i přesto, že je vedle domu velká vodní plocha. Na opačné straně však převažuje hustá zástavba, nepropustné povrchy a industriální zóna. V tomto případě jsme zpracovali ideovou studii na úpravy zeleně ve smyslu zvýšení její kvality a potenciálu pro ekosystémové služby.

Dům ve staré historické zástavbě vykazuje ze všech 3 sousedství nejnižší hodnotu, avšak pro tento typ dostačující. Vlastníci nahradili nedostatek veřejné zeleně vlastní „divokou“ zahradou ve dvoře. Blízkost, kvalita a pestrost zeleně doplněné extenzivní zelenou střechou zajišťuje nejlepší ekosystémový „výkon“ ze všech tří míst a dopad na letní mikroklima zde zaznamenáváme přímo v naměřených hodnotách.

s trvalou péčí uprostřed kompaktního historického města má přímý a měřitelný dopad na kvalitu života.

Nově budeme sledovat zejména zdravotní stav dřevin prostřednictvím automatizovaného měření přírůstku biomasy, případně opakovaným měřením obvodu.

Dále zahrneme do měření zápoj korun, pro který lze využít automatizované metody. Pokud jde o prostorovou analýzu, připojíme k prostému plošnému výpočtu metody založené na vegetačních indexech (NDVI, NDRE, NDWI) zjištěných z družicových

snímků, případně vlastního leteckého snímkování dronem opatřeným multispektrální kamerou.

Jedině kombinací těchto měření můžeme najít skutečně slabá a silná místa v městské krajině a doporučit, kam a jak soustředit úsilí o zvyšování odolnosti a kvality soukromého i veřejného prostoru.

Miroslav Lupač a David Kunssberger
jsou pracovníci Agentury Konikleč, o. p. s.

Lenka Skoupá

Modro-zelená infrastruktura v praxi

Když si člověk se „zelenou duší“ hledá vlastní bydlení v Praze, je to docela zajímavé. Já jsem si sepsala požadavky a začala jsem hledat. A zjistila jsem, že není z čeho vybírat. Chtěla jsem malometrážní byt, ale ideálně se zahrádkou, energeticky úsporný. Trochu mi do karet nahrály krizové roky (2011–2013), a tak se nakonec podařilo. Projekt Opportunity byl ve své době prezentován jako bydlení s vysokým standardem ekologických řešení.

Na první pohled jde o běžný bytový dům na Jižním Městě, který nijak nevyčnívá z okolní zástavby – několik pater, balkony, parkování, sousedství dalších domů. Přesto právě tady najdeme konkrétní ukázkou toho, jak princip modro-zelené infrastruktury

funguje v každodenní realitě bytového bydlení.

Bytový dům byl navržen s ohledem na energetickou úspornost a hospodaření se zdroji. Energetická úspornost dnes patří mezi základy udržitelného stavění, v tomto případě je ale doplněna o další atributy, ať již v době svého vzniku inovativní hospodaření s dešťovou vodou, nebo využití zelených střech.

Důvod, proč si svůj současný domov dovoluji označit za dobrý příklad modro-zelené infrastruktury, je integrace jejích prvků do uceleného systému. Co bylo v domě využito:

- » Energetická efektivita a sluneční kolektory: Dům disponuje kvalitním zateplením obálky budovy na úrovni B. To minimalizuje potřebu vytápění, já osobně zapínám topení většinou na začátku ledna a vypínám na konci února. Trochu mi pomáhá jihozápadní dispozice bytu. Kvalitní zateplení zároveň v letních měsících snižuje přehřívání domu. Střecha je osazena slunečními kolektory, které zajišťují ohřev užitkové vody, v zimních měsících její předehtátí. V praxi to znamená nižší spotřebu energie z konvenčních zdrojů a nižší emise. Snižuje se nejen uhlíková stopa domu, ale i provozní náklady obyvatel.

- » Hospodaření s dešťovou vodou: Většina pražských sídlišť bojuje s rychlým odtokem srážek do kanalizace. Systém domu, kde bydlím, je navržen tak, aby maximum vody zůstalo v místě.

Dešťová voda jde do zasakovacího jezírka s hrází a regulovatelným odtokovým ventilem. Pokud je vody mnoho a přeteče přes hrázku, odvádí se do podzemní retenční nádrže. V ní je nainstalované čerpadlo a voda se dá využít pro závlivku okolní zeleně.

- » Vegetační střechy: Zelené střechy jsou umístěny na střechách garážových stání, na nichž dům stojí, a tvoří

předzahrádky přízemních bytů. Zahrádky jsou i estetickým prvkem a jejich obyvatelé je využívají pro pěstování bylin, květin i zeleniny. Moje zahrádka má 80 m² a ve vegetační sezoně jsem zeleninově soběstačná,

a ještě přebytky nosím přátelům.

Rostliny zároveň chrání střešní konstrukci před extrémními výkyvy teplot a UV zářením a prodlužují její životnost.

- » Mikroklima a ochrana před přehříváním: Vegetace na zelených střeších i v přímém okolí domu funguje jako přírodní klimatizace, zadržuje srážky, ochlazuje budovu i její okolí a zlepšuje mikroklima. Zelené střechy dokážou snížit odtok dešťové vody přibližně na polovinu a zároveň přispívají ke snížení teplotních extrémů. Zkušenost obyvatel ukazuje, že v horkých letních dnech, kdy se teplota na okolních betonových

plochách šplhá k padesátce, je v blízkosti domu snesitelnější.

Samozřejmě se ani zde všechno nepovedlo tak, jak bych si představovala.

- » Neúspěšné osvětlení v garážích jsem po dohodě s SVJ nechala okamžitě vyměnit za LED zářivky. Náklady na jejich pořízení se vrátily za první čtyři měsíce a spotřeba elektřiny v garážích se snížila na jednu třetinu.
- » Čerpadlo podzemní retenční nádrže je špatně přístupné, navíc se do čerpadla vždy nejprve musí nalít voda, a tak je tento systém uživatelsky nepřívětivý.
- » Zemina použitá na zelenou střechu byla zřejmě rašelinovým substrátem a odhozený nedopalek způsobil její spodní prohořívání a málem i požár celého domu. Substrát musel být vyměněn.
- » Stanoviště na odpadové nádoby je malé, pro 52 bytových jednotek zde není prostor na nádoby na směsný i tříděný odpad, takže obyvatelé třídí určitě méně, než je běžným pražským průměrem. Nepomáhají ani moje motivační a vzdělávací aktivity.

Přesto si myslím, že bydlím dobře. Modrozelená stavba není jen technologickým opatřením, ale má přímý dopad na každodenní život.

Příklad domu v Babické ulici, kde bydlím, ukazuje, že principy adaptace na změnu klimatu nemusí být výhradně doménou velkých projektů nebo experimentálních staveb. Měly by se stát součástí běžného bydlení. Klíčové je přitom propojení více opatření (práce s vodou, se zelení i s energií). Teprve jejich kombinace přináší skutečný efekt.

Pokud chceme, aby město bylo odolnější vůči suchu i horku, je potřeba podobná řešení systematicky podporovat. A jak ukazuje praxe, dobře navržený bytový dům může být malým, ale důležitým krokem tímto směrem. Dům pak není jen místem k bydlení. Je to příklad, který ukazuje, že adaptace na klimatické výzvy může být přirozenou součástí běžného života ve městě.

Projekt Opportunity byl ve své době (dokončen na přelomu let 2013/2014) prezentován právě jako bydlení s vysokým standardem ekologických řešení.

Skanska tehdy kladla velký důraz na certifikace a úspory energií. Pro mě to bylo jedno z důležitých výběrových kritérií při jeho pořízení.

Ing. Lenka Skoupá je předsedkyně
Toulcova dvora.

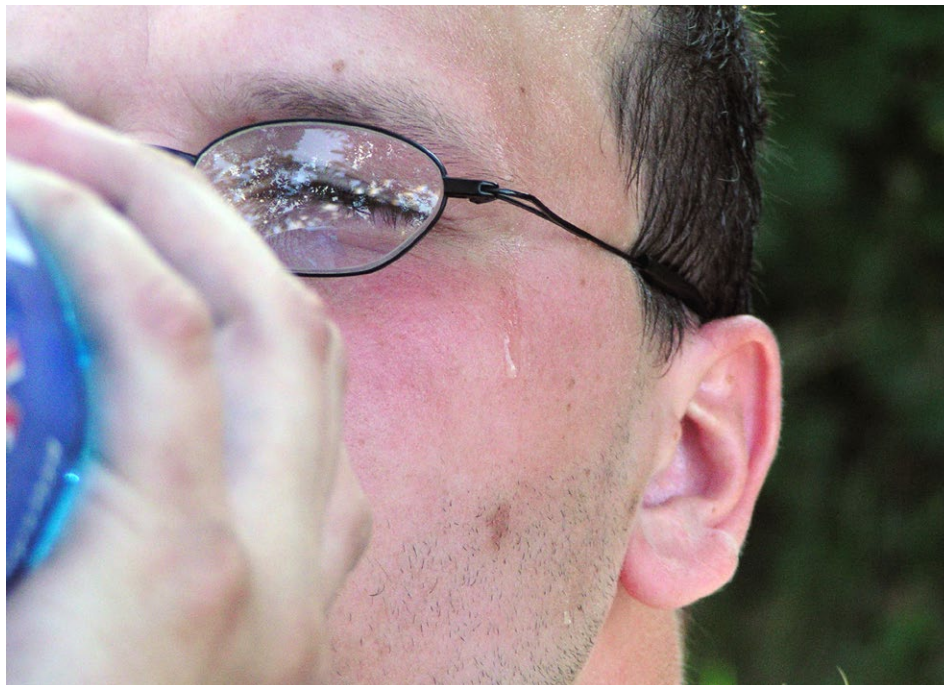
Zdeňka Vítková

Jak zvládnout nejen ve městě vlny veder

Horké dny patří k létu, se změnou klimatu jsou ale vlny veder, tropické dny a noci častější.

A vedro není jen nepříjemné. Snižuje náš výkon a dokáže způsobit i vážné zdravotní komplikace, protože ztěžuje regeneraci organismu. Nejohroženější skupinou jsou senioři, malé děti, těhotné ženy, lidé s chronickými nemocemi a ti, kteří pracují nebo sportují venku. Zkolabovat mohou ale kvůli dehydrataci nebo přehřátí i mladí a zcela zdraví lidé.

Jak se připravit na vlny veder podle lékařky Marie Bourne, která se zabývá zdravím a změnou klimatu, a dalších odborníků?

1. Sledujte předpověď počasí
Klíčové je předem vědět, že nás čekají tropické dny, denní teplota vystoupá nad 30°C, a připravit se na ně. Upravit denní režim, obstarat si předem potřebné léky, omezit zbytečné cesty rozpáleným městem a zajistit kontakt s blízkými.

2. Myslete na pravidelný pitný režim
Během samotných veder je důležité pít více

*Dodržujte pitný režim a nesportujte venku.
Foto: Martin Mach Ondřej*

než obvykle, nečekat na pocit žízně. Doporučováno je vypít denně 2–3 litry tekutin, v horku klidně i víc. Nejvhodnějším nápojem je obyčejná voda, neslazené čaje nebo zředěné ovocné šťávy. Naopak se vyhněte alkoholu a sladkým limonádám.

3. Volte snadno stravitelnou stravu

Jezte saláty, ovoce, zeleninu, jogurty, studené polévky a lehká jídla ze středomořské kuchyně. Nezvyšujte zbytečně teplotu v bytě vařením a pečením především ve chvíli, kdy už teplo nelze během dne vyvětrat.

4. Noste vzdušné oblečení

Ve vedrech oblékejte lehké volné oděvy ze lnu nebo bavlny ideálně ve světlých barvách. Dlouhé rukávy, nohavice nebo sukně chrání před přímým sluncem. Nezapomeňte na pokrývku hlavy!

5. Přes poledne zůstávejte ve stínu

Omezte pobyt venku mezi 11. a 18. hodinou, kdy je slunce a teplo nejintenzivnější. Pokud ven musíte, držte se ve stínu, mějte s sebou dostatek vody a používejte krém s UV faktorem. Chladivé útočiště v rozpačeném městě mohou poskytnout knihovny nebo obchodní centra. Jako provizorní slunečník může posloužit i obyčejný deštník.

6. Sportujte jen ráno nebo večer

Naplánujte si pohyb na ráno nebo večer, kdy je chladněji. A nezapomínejte během něj na dostatek vody.

7. Větrejte v noci

Okna otevírejte brzy ráno nebo v noci, kdy je venku chladněji. Přes den je lepší mít okna

zavřená a nevětrat, aby se dovnitř nedostával horký vzduch. Zatáhněte závěsy nebo žaluzie a zabraňte tomu, aby intenzivní sluneční paprsky ohřívaly prostor uvnitř.

Dobrou službu prokáže větrák – proudící vzduch působí chladivě. Stropní větráky méně překážejí, výhoda těch přenosných je v tom, že je můžete postavit tam, kde je právě potřebujete.

8. Pečujte o sebe

Rychlým osvěžením během parných dní je vlažná (nikoli však studená) sprcha. Pomoci může i vychlazený ručník položený na čelo nebo zátylek. Pokud se necítíte dobře, nepomáhá sprcha nebo studený obklad, neváhejte si říci o pomoc.

Pobývejte a spěte v chladnějších místnostech. Pro lepší spánek je vhodné přikrýt se jen lehkou přikrývkou, povlečením bez peřiny nebo prostěradlem.

Snažte se o postupný přechod do/z klimatizovaných prostor. I při pobytu v klimatizovaných místech dochází k větší ztrátě tekutin kvůli dýchání suchého vzduchu, proto je i tam potřeba dostatečně pít, upozorňuje Státní zdravotní ústav.

9. Pomáhejte ostatním

Všímejte si lidí v okolí, zejména těch starších, dětí nebo lidí bez domova. Často stačí připomenout pitný režim nebo nabídnout stín a sklenici vody.

„Pokud si u někoho všimnete silné únavy, zarudlé pokožky, zmatenosti, dušnosti, neobvyklé podrážděnosti či agresivity, může jít o příznaky přehřátí nebo úpalu. V takových chvílích pomůže chlad, odpočinek a v případě pochybností se neváhejte obrátit na linku 155,“ doporučuje Marie Bourne.

10. Myslete i na zvířata

Postavte na bezpečné místo na zemi mělkou misku s vodou a dejte možnost napít se i ptákům, ježkům a dalším živočichům. Česká společnost ornitologická doporučuje vložit do pítka větší kamínky vystupující nad hladinu. Ty umožní snadné napití se i včelám a dalšímu žiznivému hmyzu.

Pokud chováte zvířata doma, zajistěte jim všem dostatek vody. Nechávejte zejména v místnostech na jih a západ zatažené závěsy. Na slunci nikdy nenechávejte klece s ptáky, připomíná Komora veterinárních lékařů ČR.

Nenechávejte zvířata v zaparkovaném autě, i když si myslíte, že odcházíte jen na chvíli. Ideálním časem na procházku se psem je opět ráno nebo po večer.

Ing. Zdeňka Vítková je redaktorkou *Pražské EVV*Oluce.

Dobrodružné hřiště patří do každého města. Praha jde příkladem

je v provozu od 8. dubna, vždy odpoledne od středy do neděle. Hřiště vzniklo v koordinaci se spolkem Město přátelské k dětem, který se konceptem dobrodružných hřišť dlouhodobě zabývá. Provozovatelem

je Dům dětí a mládeže Praha 6. Ve středu 29. dubna v odpoledních hodinách proběhlo slavnostní symbolické otevření hřiště, za účasti zástupců MČ Praha 6, DDM Praha 6, spolku Město přátelské k dětem a Magistrátu hl. m. Prahy a dalších. Byla to dobrá příležitost k setkání příznivců volné a dobrodružné hry napříč městskými částmi i městy.

„I Desítka znovu otevírá dětské hřiště plné dobrodružství. Stejně jako minulý rok bude na Solidaritě,“ uvedl Milan Maršálek, zastupitel z Prahy 10. Otevření dočasněho strašnického hřiště proběhlo 7. dubna, v provozu bylo od úterý do neděle – do 30. května. Stejně jako další hřiště tohoto

typu je zdarma. Plochu pro tento herní prostor zapůjčilo hlavní město Praha. Provoz zajišťuje spolek Metaculture, který navázal metodickou spoluprací se spolkem Město přátelské k dětem.

„Na Praze 3 jsme otevřeli trvalé dobrodružné hřiště 15. dubna, a to U Pražáčky,“ přebírá metropolitní štafetu Jan Bartko, radní Prahy 3. Žižkovské hřiště plánuje ukončení sezony 15. listopadu. Praha 7 po loňském úspěchu 1. dubna znovu zprovoznila herní prostor Hravá Tusarka, který představuje další formu podpory dětské hry ve veřejném prostoru. Ve východní části holešovického parku děti z velkoformátové dřevěné stavebnice, kterou navrhl a vyrobil spolek Město přátelské k dětem, staví opičí dráhy nebo třeba prolézačky. Stálé dobrodružné hřiště připravuje Praha 7 jako součást nově vznikajícího volnočasového areálu v blízkosti Nádraží Holešovice. Jde

Dobrodružným hřištím se u nás daří. Po dvou letech pilotních provozů mohou i děti v Česku navštěvovat stálá hřiště, která si staví samy. Místa pro dobrodružnou hru se tak stávají stálou součástí veřejného prostoru. „Letošní sezónu zahajujeme v Praze. Ale už teď víme, že se síť hřišť, kde se daří volné hře, rozšíří i do dalších měst napříč republikou,“ říká Carolina Sidon, metodička ze spolku Město přátelské k dětem.

Městská část Praha 6 nově otevřela stálé dobrodružné hřiště v lokalitě Vypich. „Hřiště leží na pozemku, který není krátkodobě ani střednědobě využíván, cílem je tedy jeho dlouhodobý provoz,“ říká Petr Palacký, radní pro životní prostředí a klima v Praze 6. Areál

o místo, které v minulosti nebylo využíváno a představovalo problém z hlediska sociálně patologických jevů. „To, co nyní vzniká, má v sobě energii rychlé proměny. Pojďme toto místo změnit, ať zbytečně neleží nevyužitě, pojďme ho dát lidem a dětem,“ říká Tomáš Ríchtr, vedoucí odboru rozvoje a péče o veřejný prostor Prahy 7. Svůj dobrodružný projekt na letošek připravuje také Praha 9.

Příklady jednotlivých městských částí spolupracujících s Domy dětí a mládeže a občanskými spolky ukazují, jak na řadě míst díky synergii vzniká nový veřejný prostor pro tvořivou hru a rozvoj fantazie. Děti si na dobrodružných hřištích mohou svobodně hrát, stavět bunkry nebo domečky. Oblíbená je práce s opravdovými nástroji, jako jsou pily, kladiva nebo vrtačky. K dispozici jsou hřebíky, vruty nebo různé materiály, jako je dřevo, látky či lana. Možnosti volné hry rozvíjejí za přítomnosti playworkerů – zaškolených lektorů a lektorek.

„Hranice městských částí u nás neplatí, vítaný je každý dobrodruh. Mít otevřeno pro všechny bez rozdílu je jedním z pilířů, na kterých dobrodružná hřiště staví. Baví nás, když se můžeme navzájem inspirovat – s dětmi i dospělými,“ říká Barbora Vojáčková, členka spolku Město přátelské k dětem a provozní Dobrodružného hřiště Vypich. „Hřiště na Vypichu jsme hodně

stavěli na nápadech, které jsme okoukali v rámci sítě Playeast.eu, kde si vyměňujeme zkušenosti s lidmi z Evropy. Máme například bahenní kuchyňku jako v polském Lublinu, plánujeme pískovou pyramidu podle vzoru ze slovinského Mariboru a od německých sousedů v Berlíně víme, že bez ohně to prostě není ono. Moc ráda mám naši divočinu v křoví, která mi připomíná vzrostlé bambusy na hřišti v Grazu. Děti si tam mohou postavit vlastní tajný svět. Skvělé jsou i zvýšené záhony, kde si pěstují svačinu, od hrášku až po jahody. Každé hřiště je unikát,“ popisuje možnosti Vojáčková.

„Rozmanitá síť vznikajících dobrodružných hřišť stojí na sdílení, spolupráci a vzájemných návštěvách,“ uvádí Carolina Sidon zástupce platformy Adventure Playground, která dobrodružná hřiště v Česku zastřešuje. Otevření hřišť mimo Prahu připravují také v Písku, Českých Budějovicích, Jindřichově

Hradci nebo Frýdku-Místku, kde se hřiště stane součástí areálu Nová Osmička. V Písku se objevilo dobrodružné hřiště 18. dubna a fungovalo v rámci festivalu dětské radosti Pískoviště. Frýdek-Místek plánoval slavnostní otevření na 1. května.

„Společným jmenovatelem všech projektů je snaha vytvářet kvalitní prostředí pro dětskou hru a posilovat komunitní život ve městech,“ říká Mirjana Petrik, architektka a členka spolku Město přátelské k dětem. Spolek, který stojí i za platformou Adventure Playground, svými aktivitami podporovanými také Magistrátem hlavního města Prahy navazuje na úspěšné setkání akterů a příznivců dobrodružných hřišť, které se uskutečnilo v pražském CAMPu na konci roku 2025. „Systémová podpora z pražského Magistrátu nám pomáhá vytvářet místa, kde děti mohou přirozeně rozvíjet svůj vztah k místu, komunitě a přírodě,“ dodává Petrik.

Podrobnější informace o konceptu dobrodružných hřišť a jejich vzniku poskytuje Metodika Adventure Playground – Dobrodružné hřiště do každého města, kterou sepsal tým spolku Město přátelské k dětem a v roce 2025 vydal Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy.

Tereza Lišková

Jan Moravec

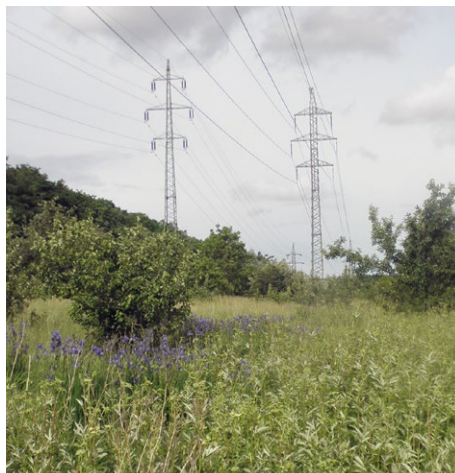
„Soukromé rezervace“ na jihu Prahy

V poslední době se opět staly tématem tzv. soukromé rezervace, tedy území chráněná nikoli vrchnostenským přístupem státu, ale ze svobodné vůle vlastníků. Důvodem pro tento zvýšený zájem jsou evropské strategie a nařízení, dle nichž by stát měl zajistit pro určité procento území ochranu... A do těchto procent se dají započítávat právě i různé soukromé aktivity.

Za předpokladu, že má stát zpracovaný koncept, jak tyto aktivity registrovat a vykazovat. A tak se vedou diskuse o takových změnách legislativy, které by „soukromé chráněné území“ vzaly v patrnost, stanovily pro ně nějaká pravidla (nepopírající

svobodnou vůli zřizovatele) a způsob jejich registrace.

Velké diskuse se vedly o tom, zda za „soukromé rezervace“ považovat pouze území

Na Beránku. Do hledáčku ČSOP se lokalita dostala v roce 2016.

chráněné z vůle vlastníka, nebo i takové, kde o přírodní dědictví pečuje s vědomím vlastníka jejich uživatel. Zatím vše nasvědčuje tomu, že se půjde druhou cestou.

Jedním z hlavních nositelů ideje soukromých rezervací u nás jsou již po tři desetiletí

pozemkové spolky. Neziskové organizace, které se snaží získat k přírodně cenným lokalitám (nebo i místům vhodným pro obnovu přírody) užívací či věcná, obvykle vlastnická, práva (viz pozemkovespolky.cz).

Lokalita zůstala uchráněna díky vedení vysokého napětí.

V Praze působí v současné době tři pozemkové spolky, shodou okolností všechny pod hlavičkou Českého svazu ochránců přírody. Na východě Prahy je to Pozemkový spolek Botič-Rokytky, na západě Pozemkový spolek Pražská pastvina a na jihu Pozemkový spolek Koniklec.

O vlajkové lodi PS Botič-Rokyta – mokřadu Triangl, který byl vůbec prvním Místem pro přírodu, tedy pozemkem vykoupeným Českým svazem ochránců přírody v rámci stejnojmenné veřejné sbírky – jsme

Na Beránku.

Tím „služebně starším“ je mokřad Na Beránku. Velmi zajímavá, avšak na první pohled celkem nenápadná lokalita se dostala do hledáčku lidí z ČSOP Koniklec v roce 2016 a právě ona se stala podnětem k za-

Zvonek zelený.

druhů rostlin, jako je vrba rozmarýnolistá, ostřice Hartmanova či čertkus luční.

Největší „atrakcí“ je však bezesporu výskyt kosatce sibiřského, rozkvétajícího v polovině

Slepýš křehký.

na stránkách Pražské EVVolute již psali. O aktivitách Pražské pastviny na stepích nad Radotínským údolím také. Nyní se tedy pojďme podívat na dva zajímavé mokřady, o které na jihu hlavního města pečuje Pozemkový spolek Koniklec.

ložení pozemkového spolku. Čím je toto mělké údolíčko obklopené zástavbou, které přežilo pravděpodobně jen díky tomu, že nad ním vede koridor vysokého napětí, zajímavé? Nejcennější jsou zde fragmenty bezkolencové louky s výskytem vzácných

června jasně modrými květy. Samozřejmě, jako každá podobná zelená enkláva ve městě je oázou i pro řadu živočichů. Potkat zde můžeme třeba cvrčílku zelenou, rákosníka zpěvného, zvonka zeleného, užovku obojkovou, slepýše či řadu druhů hmyzu.

Vodní režim lokality je bohužel okolní výstavbou hodně narušen. Existují plány na jeho obnovu, ale jsou finančně náročné. Zatím byla alespoň na nedaleké otočce autobusů Na Beránku vybudována tzv. dešťová

Zvonek rozkladitý.

redukce náletových dřevin a každoroční mozaikové kosení, zkoušela se i pastva ovcí.

V roce 2020 přibyl do portfolia pozemkového spolku nedaleký Cholupický mokřad.

Ostřice Hartmanova.

a rákosiny. K drobným, spíše periodickým tůňkám zde zásluhou pozemkového spolku před třemi lety přibyla i větší tůň. Samozřejmě je pravidelné kosení luční části, olšina je občas trochu prosvětlena.

Kosatec sibiřský.

zahrádka, v podstatě prohlubeň, která umožní zde napršené vodě místo odtoku do kanalizace vsakování a posílení podzemních vod v oblasti.

Na pozemcích, kde se podařilo vyjednat s vlastníky užívací dohody, pak probíhá

Jde o bývalé prameniště, pro změnu uprostřed zemědělsky intenzivně využívaných polí. Ve 2. polovině 20. století zde proběhly snahy o odvodnění, úplně se však nezdařily, a tak si zhruba tříhektarová enkláva zachovala mokřadní charakter. Skládá se z podmáčené olšiny, mokřadní louky

Cholupický mokřad je zajímavý zejména zoologicky. Je odtud evidováno sedm druhů obojživelníků – čolek obecný, ropucha obecná i zelená, rosnička zelená, skokan hnědý, štíhlý a zelený. Výskyt obojživelníků výrazně podpořilo právě ono vybudování tůňky. Loni proběhlé zoologické průzkumy

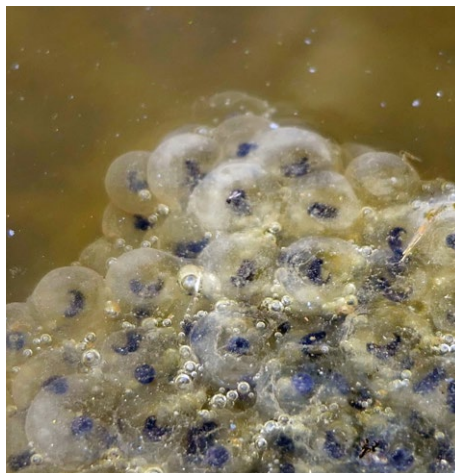
zde dále zaznamenaly šest druhů vážek (běžné druhy) a 40 druhů ptáků. K těm nejzajímavějším, vázaným právě na mokřady, patří vodouš kropenatý, chřástal vodní či rákosník velký.

Mokřad. Domov vodouše kropenatého.

Oba mokřady byly kdysi pravděpodobně součástí rozsáhlé mokřadní oblasti při dnešní jihovýchodní hranici Prahy, táhnoucí se podle některých zpráv od Točné až k údolí Botiče. Nejznámějším a nejzachovalejším zbytkem této mokřadní oblasti (druhově hodně podobným Beránku) jsou

Hrnčířské louky. Ty byly vyhlášeny přírodní památkou, zatímco oba zde zmiňované mokřady na Praze 12 jsou chráněny právě smlouvami mezi vlastníky pozemků a pozemkovým spolkem.

Cholupický mokřad je domovem sedmi druhů obojživelníků.

Péče o takové mokřady není fyzicky ani finančně úplně snadnou záležitostí. Na každoroční kosení přispívá pražský Magistrát, městská část Praha 12 či Ministerstvo životního prostředí v rámci programu na rozvoj nestátních neziskových organizací, výrazně pomáhají i dobrovolníci. Některá speciální

opatření, jako tůň na Cholupickém mokřadu, průklest olšiny či dešťová zahrádka na Beránku, byla podpořena Nadačním fondem Veolia. Zoologické průzkumy byly realizovány v rámci otevřeného programu ČSOP Ochrana biodiverzity.

Bez práce dobrovolníků by se péče o pozemky neobešla.

Ing. Jan Moravec je pracovník Českého svazu ochránců přírody.

Pražský klimatický dialog a udržitelná energetika

Hlavní město Praha pořádá od listopadu 2024 seriál dialogů politiků, expertů, zástupců neziskového sektoru a občanské společnosti na konkrétní témata Klimatického plánu hl. m. Prahy do roku 2030 s názvem Pražský klimatický dialog. Tato setkání probíhají jednou za čtyři měsíce v prostorách Centra architektury a městského plánování CAMP od 16 do 18 hodin. Ve středu 25. března proběhl již pátý dialog, na kterém se diskutovalo o tématu Udržitelné energetiky.

Moderátor Martin Bursík otevřel téma aktuálním děním, a to krizí v Íránu, což vedlo k raketově rostoucím cenám ropy a zemního plynu a můžeme čekat i nárůst ceny elektřiny. „V debatě o energetice se potýkáme s tím, že slyšíme tezi, že konvenční fosilní energetika je levná a že energetická transformace je drahá a musíme dělat kompromisy. Ale tyto krize nám ukazují, jaká je realita, nejdražší je závislost na fosilních palivech a vše, co děláme v oblasti dekarbonizace, zvyšuje naši energetickou bezpečnost.“

Dále byly představeny výsledky 3. monitorovací zprávy Klimatického plánu hl. m. Prahy do roku 2030, ze které vyplynulo, že se podařilo snížit emise o 30 % ve srovnání s rokem 2010. „Největší význam ve snížení hrají obecní i obytné budovy, částečně průmyslové odvětví a veřejná doprava, ale jediná oblast, kde emise stoupají, je soukromá doprava, což je stejný trend, jako má většina evropských i světových metropolí. Uhlíkový rozpočet města se daří dodržovat. Uvidíme, jakým způsobem se nám ho podaří dodržet do roku 2030.“

V úvodním slovu náměstkyně primátora hl. m. Prahy a radní pro životní prostředí a klima Jana Komrsková zdůraznila v souvislosti s aktuálním světovým děním, že Praha musí na energetické krize reagovat, aby byla co nejvíce odolná, aby měla stabilní dostupné zdroje, aby nebyla vydíratelná cenovými výkyvy a aby dokázala chránit své obyvatele v nejistých dobách. „Praha musí samozřejmě reagovat ve všech oblastech, ale v energetice nyní vidíme, jak je pro nás důležitá.“

Předseda Výboru pro energetiku Zastupitelstva HMP Jan Chabr představil, co znamená energetika v Praze. Je to elektrická energie, plyn a teplo. Aby se dostaly k odběrateli, je třeba infrastruktura, v případě tepla je to zejména Pražská plynárenská, kde má Praha 100% vliv, v případě energie je to PRE distribuční služby, kde má město pouze 30 % v kontrolní roli, a v případě

plynu je to Pražská plynárenská Distribuce, kde je město absolutně bez vlivu. Velká část tepla pochází z uhelné teplárny v Mělníku, která je ve vlastnictví ČEZ.

„Do role teplárenství chceme přispět projektem Energocentra na Ústřední čistírně odpadních vod. Dalšími projekty je vlastní výstavba fotovoltaických elektráren a vytváření energetických společenství a sdílení elektřiny. Praha dále dělá úsporná opatření na objektech ve vlastnictví HMP, připravuje nízkooenergetickou čtvrť Nové dvory s plánem využití geotermální energie z metra D, modernizuje a rozvíjí distribuční soustavu v Praze. Musíme dokončit Strategii teplárenství a zvýšit vliv na rozvoj teplárenství a výstavbu na území hl. m. Prahy. Po 23 letech se konečně povedlo dokončit stavební povolení pro 4. pražskou rozvodnu Sever.“

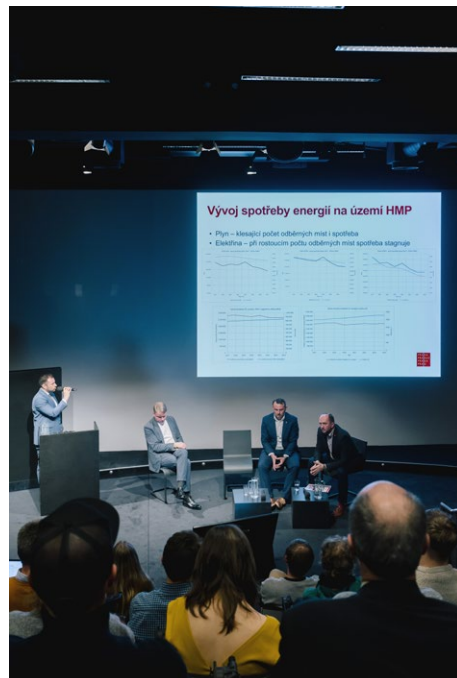
Jakub Maščuch z UCEEB ČVUT představil Strategii teplárenství, legislativní požadavky a cíle strategického řešení teplárenství v Praze, kterými jsou zvýšení vlivu MHMP na rozvoj teplárenství v Praze, stabilizace a dlouhodobá udržitelnost cen tepla pro občany i firmy, splnění legislativních požadavků v oblasti ekologických parametrů, zvýšení atraktivity Prahy pro nové investice, dekarbonizace teplárenství vedoucí ke snížení závislosti Prahy na dovážených

primárních energiích. „Co se týče projektu Energocentra, které by využívalo odpadní teplo z ÚČOV, postavit tepelná čerpadla je jednoduché, ale velice technicky a finančně náročné je vytvořit rozvodnou síť. Nicméně se ukázalo, že projekt je realizovatelný a výsledkem bude pokles emisí CO₂ o 50 % při zachování stejné cenové relace za teplo.“

Vedoucí oddělení energetického manažera HMP Zbyněk Petruška představil zejména

činnost Odboru energetiky MHMP, který má za cíl pomoci sjednotit procesy na HMP, procesy na MČ a pomoci realizovat některá energetická opatření v příspěvkových organizacích města. „Začali jsme pracovat na digitalizaci dat a hledat primární úspory. V lednu jsme založili Krajské energetické centrum, monitorujeme energetický majetek, který je v Praze zanedbaný, budeme vyhodnocovat a připravovat žádosti o dotace.“

Další organizací je Pražské centrum obnovitelné energie (PCOE), které připravuje databázi energetické náročnosti, pod kterou sjednotíme naši energetiku. PCOE v současnosti provozuje 56 fotovoltaických elektráren na budovách v majetku HMP. Očekávaná úspora za 10 let je 39,4 mil. Kč, očekávaná úspora za 15 let pak 59,0 mil. Kč. V roce 2025 byla dokončena instalace FVE

na prvních dvou školských objektech – ZUŠ Olešská a VOŠ a SŠEMI Novovysočanská. V roce 2026 byl zahájen průzkum a technická kontrola na téměř 40 objektech v gesci Odboru školství, mládeže a sportu MHMP. Navíc rozšiřujeme své služby o termodiagnostiku objektů HMP a zapojení realizací úsporných opatření v oblasti vodního hospodářství.“

Zajímavé byly rovněž dotazy a panelová diskuse. Co může město udělat, aby v této kritické době lidem pomohlo? Zbyněk Petruška řekl, že „PCOE v současnosti využívá energii, kterou vyrobí příspěvkové organizace, ale do budoucna bude vykupovat energii i od jiných společností. Praha tedy nebude prodávat levnou energii, protože tu bude poskytovat svým organizacím, ale bude ji kupovat.“

Jakub Maščuch vidí smysl fotovoltaiky spíše v tom, že vytváří ostrůvky odolnosti, když seže síť. „Problém je, že nemáme vyčíslenou energetickou bezpečnost. Kdybychom ji dokázali rozumně naceňovat, tak by se nám ty věci ukázaly v jiném měřítku. Dalším problémem pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie je množství mýtů, které kolem nich existují. Obrovská škoda je, že se debata nevede racionálně, větrná energetika nemá společenskou akceptaci, přitom má u nás 7GW potenciál,“ říká Maščuch.

Poslední dialog proběhl 10. června 2026 na téma Vedro ve městě: Co Praha dělá a plánuje, aby ho lidé mohli přežít?

Alice Končinská

Praha pro lidi, přírodu a klima: Jak připravujeme město na příští roky?

Výstava mapuje cestu hlavního města Prahy k uhlíkově neutrální metropoli. Cílem aktuálního pražského Klimatického plánu není nic menšího, než snížit emise CO₂ o 45 % do roku 2030. Motivem k tomu je ideál lokální politiky, která je přívětivá k životnímu prostředí, zavádí udržitelné technologie a zvyšuje kvalitu života obyvatel.

Na 12 zastávkách výstavy budete mít možnost seznámit se s tématy, která trápí obyvatele Prahy v souvislosti s dopady změny klimatu, a s konkrétními projekty z oblasti udržitelné mobility, cirkulární ekonomiky, udržitelné energetiky a budov, a adaptačními opatřeními, která posilují odolnost Prahy na tyto dopady.

- 1.–30. června 2026
Jungmannovo náměstí, Praha 1
- 1.–31. července 2026
Malostranské náměstí, Praha 1
- 1.–31. srpna 2026
Westfield Chodov, Praha 11

VODA, KTEROU NENECHÁME UTÉCT

V Praze každoročně naprší 223× více vody, než je v Hostivařské nádrží! Přesto parky a ulice Prahy trpí žízní.

PRAHA JAKO GIGANTICKÁ HOUBA

Když v Praze udeří letní bouřka, spadne až 66 litrů vody na metr za půlhodinu!

Oděhák se naplní vodou, a ještě cestou ucpe kanalizaci.

V Praze pracujeme na tom, aby se voda dala zachytit - a čtyřte, prosíme!

Ušetříme 1/3 pitné vody na zavlažování pražských parků - založíme dešťovkou!

Praha přizraje a ochladí odgar se zachycené vody.

Doplňte se pražské podzemní vody.

INVESTICE DO „VODY“ JSOU V PLNÉM PROUDU!

Rybník na Letné už Igloučků, řeku Rokytku jsme osvoobili z betonových koryt a pod Václavským náměstím se chystá sábit podzemní nádrž - aby voda netekla po povrchu a bylo z čeho zalít stromy na nejmálojižším náměstí v Česku. A obyvatelé mohou od léta 2026 čerpat na parkovém magistrátu desíci na zavlažování dešťovky!

Otázka pro vás!
Jak byste pojmenovali podzemní jezero pod Václavským náměstím? Zaujte název tajemného.

Po dobu následujících 12 měsíců se s ní můžete setkat na dalších místech naší metropole.

Alice Končinská

Exkurze pro střední školy po modro-zelených opatřeních v centru města

Hlavní město Praha připravilo pro pražské středoškoláky exkurze po opatřeních ve veřejném prostoru, která přispívají k lepší adaptaci města na změnu klimatu.

Oborník na modro-zelenou infrastrukturu a městské hospodaření s dešťovou vodou provede studenty po dvou různých realizacích, a to jedné v uličním prostoru a jedné na vybrané budově. Ukáže studentům, jak pracovat s termovizní kamerou, jak různé povrchy ovlivňují jejich tepelný komfort a pobytovou kvalitu.

V letošním roce se v období května až listopadu uskuteční celkem 15 exkurzí, každá pro minimálně 8 a maximálně 30 studentů. Exkurze jsou zdarma, stačí se včas přihlásit.

Dle dostupnosti míst v domluveném termínu uvidí studenti:

- » Zasadovací rýhu a nové stromořadí na Smetanově nábřeží (Praha 1),
- » Intenzivní zelenou střechu na polyfunkční budově DRN v ulici Národní (Praha 1),

Polyfunkční budova DRN.

- » Klimaticky odolné stromy s novou technologií výsadby na Strossmayerově náměstí (Praha 7),
- » Zelené pobytové terasy na střechách Křížkových pavilonů (Praha 7).

realizovaných exkurzí je omezen, školy mají přednost dle pořadí přihlášení.

Michaela Koucká

Foto: Michaela Koucká

Smetanovo nábřeží.

Přihlášení na exkurzi pro studenty zdarma probíhá e-mailem na michaela.koucka@praha.eu. Napište preferovaný termín i čas exkurze a počet studentů. Počet

V Praze za přírodou a NE! v přírodě

portalzp.praha.eu/zaprirodou,
portalzp.praha.eu/NEvpriode,
portalzp.praha.eu/infomaterialy

Informace jsou veřejnosti k dispozici jak v podobě tištěných informačních materiálů a publikací, tak i na internetových stránkách města. Pro jarní a letní sezonu jsou připraveny jak nové, tak i aktualizované informační materiály, některé také v cizojazyčné podobě.

Distribuční místa:

- » Informační centrum MHMP, Mariánské nám. 2, Praha 1;
- » Vstupní hala MHMP (naproti recepci) a prostory OCP MHMP (4. patro), Jungmannova 29;
- » Turistické informační centrum PCT, Rytiřská 12, Praha 1;
- » Vybraná infocentra městských částí v Praze.

Přibývá explozí tlakových lahví s pártý plynů

Praha čelí rekordnímu nárůstu počtu velkých tlakových lahví s rajským plynem ve směsném odpadu. Zatímco v letech 2023 a 2024 jich linkami ZEVO Malešice prošlo průměrně 120 týdně, k závěru loňského roku to bylo už cca 145 kusů za týden. Tyto bomby explodují v kotlích čím dál častěji a způsobují stále větší škody. Pražské služby nasazují odolnější roštnice do kotlů a posilují prevenci, přesto se jedná o nerovný boj.

Zatímco ostatní spalovny v České republice se s podobným druhem nebezpečného odpadu v černých popelnicích a kontejnerech setkávají jen zřídka, pro Prahu jde o výbušné téma, které dál přímo ohrožuje plynulost energetického zpracování odpadu. „Řešení je extrémně náročné. Jinde v tuzemsku se s lahvemi od rajského plynu ve směsném komunálním odpadu prakticky nesetkávají. Nejde ale jen o pražský fenomén, nýbrž o problematiku velkých evropských měst, kde bují obchod s pártý plynů,“ uvádí generální ředitel Pražských služeb Patrik Roman.

Milionové škody na technologiích

Exploze velkých tlakových lahví mají na technologie ZEVO Malešice devastační účinky. I když ne každý výbuch znamená okamžité odstavení kotle, otřesy drasticky snižují životnost vnitřních částí zařízení.

„Nejvíce trpí roštnice a vyzdívky. Jen náklady na opravu vyzdívek se kvůli explozím zvýšily o vyšší jednotky milionů korun ročně. Výměna poškozených roštnic nás za poslední tři roky stála zhruba 12 milionů,“ vypočítává ředitel ZEVO Malešice Aleš Bláha.

Od září loňského roku proto začaly Pražské služby testovat nové řešení, odolnější roštnice inovativního tvaru ze speciální slitiny.

Dosavadní výsledky jsou optimistické. Pokud se novinka osvědčí, plánuje společnost osadit těmito odolnějšími prvky i zbývající spalovací linky.

Prevence začíná už na ulici

Kromě technických opatření sází Pražské služby i na důslednou kontrolu v ulicích. „Děkujeme našim posádkám, že se dívají do obsahu odpadních nádob i prostoru kolem, všimají si a nálezy okamžitě hlásí,“ říká tiskový mluvčí společnosti Alexandr Komarnický. A dodává: „Stejně tak děkujeme obyvatelům

hlavního města. Právě díky jejich upozorněním se nám podařilo řadě nebezpečných situací předejít. Vyhráno však zdaleka nemáme. Bez ohleduplnosti každého z nás bude tento boj s odpadem, který do popelnic nepatří, i nadále nerovný.“

Pražské služby usilují o to, aby se tlakové lahve od rajského plynu ani žádné jiné vůbec nedostaly do odpadních nádob, natož do ZEVO Malešice. Ministerstvo životního prostředí upozornilo subjekty, které je uvádějí na trh, na nutnost dodržovat zákon o obalech, zajistit zpětný odběr i následně využití. Podle odborníků je totiž na tento typ odpadu možné nahlížet jako na cenný kov, který se dá recyklovat donekonečna.

Alexandr Komarnický

Poskytování informací o životním prostředí v Praze

Aktuálně probíhá v řadě ročenek „Praha životní prostředí“ příprava kompletu 2024. Zejména školám, NNO a informačním centřům jsou určeny **tematické mapy** (Nakládání s odpady, Ochrana přírody a krajiny, Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta v Praze).

Vydání nových verzí map 2026 je k dispozici od května 2026 a je možné si je vyžádat v tištěné podobě (formát A1) nebo si je stáhnout v podobě elektronické (včetně podrobnější A0 verze).

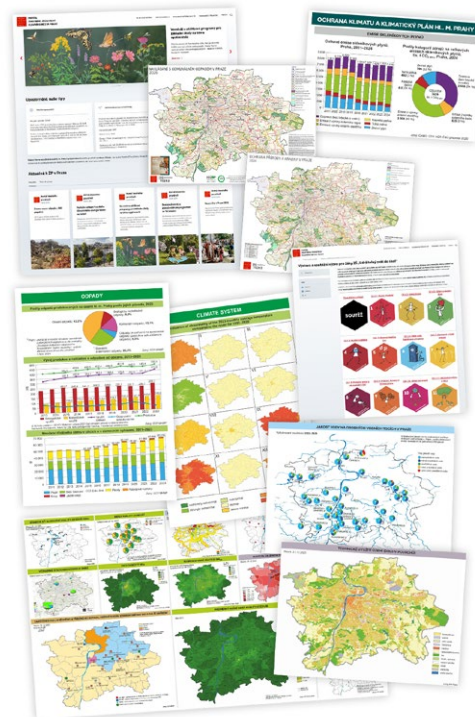
V rámci série výstupů „Rychlé informace o ŽP v Praze“ se připravuje vydání 2026. V rámci Portálu ŽP doporučujeme mj. aplikace *Aktuální kvalita ovzduší v Praze*, *Nabídka ekologických výukových programů*, *Kalendář akcí v ŽP a EVVO*, *Produkce komunálních odpadů v Praze*, **novější dynamickou mapu EVVO v Praze** publikovanou v rámci **Atlasu ŽP** (v přípravě je **nová dynamická mapa k tématu V Praze**

za přírodou) a dále množství informačních a jiných materiálů v elektronické verzi pro veřejnost, a zejména školy a rodiče s dětmi na adrese portalzp.praha.eu/infomaterialy, také v cizojazyčné podobě.

Najdete zde též **průběžně doplňovanou sadu online přednášek k problematice EVVO** se zaměřením na učitele EVVO a studenty pedagogických oborů, vytvořenou také za podpory hl. m. Prahy (evvoprednasky.cz).

Doporučujeme i webové aplikace **Portál Pražana** (portalprazana.cz) a **Moje Praha – Odpady** (odpady.mojepraha.eu).

- » portalzp.praha.eu
- » portalzp.praha.eu/rocenkyzp
- » portalzp.praha.eu/rychleinfo
- » app.iprpraha.cz/apl/app/atlas-zp/
- » portalzp.praha.eu/infomaterialy
- » portalprazana.cz
- » odpady.mojepraha.eu

CO SE DĚJE V...

AGENTURA KONIKLEC

#Klimastáže pro středoškoláky v plném proudu

V rámci naší činnosti v Agentuře Koniklec se dlouhodobě snažíme propojovat teorii s reálným světem. Právě proto ve spolupráci s Ekocentrem Koniklec realizujeme již třetí ročník projektu #Klimastáže pro středoškoláky. Tento jedinečný projekt dává mladým lidem možnost zvednout se ze školních lavic a na vlastní kůži si vyzkoušet, jak se nejen v hlavním městě řeší ochrana klimatu a adaptace na jeho změny v reálné praxi.

Mladým lidem chceme nabídnout víc než jen přednášky. Během stáží mají možnost nahlédnout pod pokličku odborných, vzdělávacích i správních institucí, které se zelenou infrastrukturou a udržitelností reálně zabývají.

Zjišťují tak, co obnáší práce moderního urbanisty, ekologa, klimatologa nebo úředníka na odboru životního prostředí, jaká data se v terénu sbírají nebo jak se plánují městské projekty. Pro řadu z nich je to první zásadní zkušenost, která jim může pomoci při rozhodování o budoucím studiu či profesní

dráze. Domů (a do svých škol) si tak odnášejí neocenitelné know-how a inspiraci pro budoucí kariéru.

Jedním z hlavních záměrů je nejen změnit postoje studentů a zvýšit jejich kompetence, ale i osobní odolnost ve prospěch jejich budoucího přispěvku ke klimatické akci. Chceme povzbudit studenty v pocitu sounáležitosti a odpovědnosti. Posílit vědomí, že nejsou sami, komu na budoucnosti záleží, a že kolem sebe mají spoustu lidí, kteří se o změnu klimatu a její dopady aktivně zajímají. Naším cílem je nabídnout jiný než fatalistický pohled a ukázat změnu klimatu jako výzvu a příležitost.

Projekt je aktuálně v plném proudu a máme radost z dosavadního zájmu. Do letošního ročníku se zapojilo 24 studentů a studentek

reprezentujících celkem 8 středních škol v rámci 3 krajů. Nejvíce škol je pražských, ale máme i dvě ze Středočeského kraje a jednu z Vysočiny.

Společně již stihli absolvovat celkem 9 stáží a 3 společná setkání. Například stáž na městské části Praha 3, kde s odborníky z odboru životního prostředí zjistili, jak obtížné může být hospodaření se zelení ve městě, ale viděli i dobré příklady praxe, jako jsou dešťové záhony. Absolvovali jsme exkurzi do multifunkční architektonicky oceňované budovy DRN, u které architekt pracoval s myšlenkou propojení města, přírody a lidí a k vidění je zde nejen zelená střecha a fasáda, ale třeba i kolárna, která podporuje cyklistickou dopravu v Praze. Navštívili jsme farmu Chytrá krajina Amálie na Křivoklátsku, která je pilotním projektem České zemědělské univerzity v Praze (ČZU), proběhly ale i další stáže na ČZU. O jedné z nich píše studentky v navazujícím článku, který napsaly v rámci novinářské stáže. Mnoho dalších stáží a setkání studenty ještě čeká.

Všem zapojeným školám a institucím děkujeme za otevřenost a studentům za jejich energii a zájem o téma, které se týká nás všech.

Barbara Doležalová

Studenti na stáži od ČZU

Dne 24. 4. 2026 jsme se my, studentky Křesťanského gymnázia v Praze, spolu s dalšími studenty z jiných škol v rámci projektu Klimastáže zúčastnily stáže o adaptaci měst na klimatickou změnu. Stáž probíhala v areálu České zemědělské univerzity v Praze (dále ČZU) kolem nové budovy Fakulty životního prostředí.

Do stáže jsme se zapojily, protože se chceme vzdělávat o klimatu ve všech možných směrech a zajímá nás, kde všude klimatická změna zasahuje a jaké jsou možnosti řešení. Také jsme chtěly pochopit, jak architektura a celkové fungování měst ovlivňuje klimatickou změnu.

Tato budova je jakýmsi experimentálním místem pro testování modro-zelené infrastruktury na reálném místě, v praxi. A co to modro-zelená infrastruktura je? Je to způsob využívání vodních a zelených prvků v architektuře za účelem zmírnění dopadů extrémních výkyvů počasí na lidi, faunu a flóru. Jeho cílem není klimatickou změnu zvrátit nebo zastavit, ale adaptovat se na ni, abychom její průběh zvládali co nejlépe. Dostali jsme možnost se podívat na zelenou fasádu fakulty, zelenou střechu, zelené parkoviště, jezírko a celkové hospodaření s vodou. Jejich velkým zaměřením

je zpracovávání šedé vody (tj. odpadní vody z koupelen, umyvadel či praček, nikoli splaškové vody z toalet), kterou si sami čistí

Studenti na stáži „Jak funguje MZI ve městech“ na Fakultě životního prostředí ČZU vedené RNDr. Michalem Šerešem, Ph.D., v rámci projektu #Klimastáže.

v čističce šedých vod a kořenové čističce. Cílem této budovy je připravit se na extrémní výkyvy srážek a podpořit přirozený koloběh vody.

Kromě hospodaření s vodou je snahou zmírňovat dopady tepelného ostrova právě pomocí zelené fasády, střechy a zeleného parkoviště. Zjednodušeně řečeno se snaží pevné a tmavé povrchy zvyšující teplotu

nahrazovat materiály přírodními, které své okolí ochlazují.

Naše stáž byla rozdělena do tří částí – na teoretickou část, při níž nám byla vysvětlena problematika moderní urbanistiky a teoreticky představen celý projekt. Druhou částí byla procházka, při které jsme si mohli zblízka prohlédnout opatření v budově i jejím okolí a ke všemu jsme dostali detailní komentář. Ve třetí části jsme si mohli ověřit funkčnost jednotlivých opatření pomocí termokamery, kde jsme porovnávali jednotlivé povrchy a jejich teplotu. Také jsme si mohli vyzkoušet aplikaci modro-zelených opatření ve „hře“, při které jsme dostali mapu části Prahy a měli jsme zakreslit adaptační prvky, abychom danou část podpořili.

Celá stáž pro nás byla obohacující a byla pro nás velkým přínosem. Kdybyste měli cestu přes Suchdol nebo kolem samotné ČZU, určitě se u nové budovy Fakulty životního prostředí zastavte. Téma modro-zelené infrastruktury je zajímavější, než byste možná na první pohled řekli, ale stojí za to se o něm něco dozvědět a věříme, že nebudete litovat.

Sára Anna Janušková a Ada Bartalošová,
studentky Křesťanského gymnázia
zapojené do projektu Klimastáže

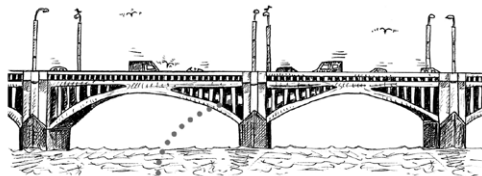
Foto: Barbara Doležalová

Za netopýry do Lužických hor

Prázdniny se blíží a s nimi plány na letní výpravy. Kromě toho, že se můžete vydat ven s našimi batůžky, rádi bychom vás pozvali také na netopýří výlet do Lužických hor. Naše nejnovější lokalita, která se zapojila do projektu netopýří turistiky, se nachází právě zde, ve starobylém městě Cvikově. Jedná se o Starou radnici a její minimum, které provozuje Spolek přátel Staré radnice.

Kromě autentického výletu do historie města zde návštěvníky čeká stálá expozice „Netopýří svět“ a od jara 2025 mohou díky videopřenosu dokonce nahlédnout do soukromí letní kolonie netopýra velkého, která sídlí na zdejší půdě. V okolí Cvikova právě nyní dokončujeme další ze série netopýřích questů určených především (ale nejen) rodinám s dětmi. Těšit se tak můžete na dobrodružnou hledačku „Letem netopýřím světem v Lužických horách“.

Až do konce srpna je navíc v muzeu k vidění naše putovní výstava „Netopýří tajemní a zranitelní“. Interaktivní mapu s pozvánkami nejen do Cvikova, ale i do dalších koutů ČR, kde se můžete s netopýry blíže seznámit, najdete na webu napude.netopyr.cz pod heslem „Navštivte netopýry“. Všechny questy (včetně dvou pražských ve

Momentka z večerní dobrodružné výpravy s detektory.

Netopýř vodní má snadno odlišitelné echolokační signály.

Stromovce a na Malé Straně) a jejich průvodky zdarma ke stažení naleznete v sekci „Netopýří questing“.

Aktivitty jsou realizovány v rámci projektu ČESON „V hlavní roli netopýř aneb interpretace přírodního dědictví prostřednictvím letounů“, který je spolufinancován Státním

fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.

Olga Růžičková
Foto: Archiv ČESON

Cestovali jste s námi po Kubě?

Zažít přírodu Kuby všemi smysly a nemuset přitom vytáhnout paty z domova mohli návštěvníci Stanice přírodovědců v týdnu 9.–15. 3. 2026, kdy jsme se radovali z nápadité jarní výstavy s názvem „Kuba. Znáte ji?“.

Výstava představila karibský ostrov z několika úhlů pohledu. Hlavní částí bylo pozorování živé kolekce ještěřů – anolisů a dalších zástupců fauny z řad bezobratlých, ryb, obojživelníků, plazů a ptáků. Velké množství fotografií zdobilo sál a chodbu hlavní budovy.

Každý živočišný druh měl svou vlastní expozici, kde ho mohli návštěvníci obdivovat a někdy také dlouho hledat v případě jeho schopnosti splynout s okolím.

Botanickou část zastupovaly živé rostliny a jejich plody, doprovodné fotografie a zajímavosti o průmyslovém zpracování kávy, kakaových bobů, tabáku, cukrové třtiny s ochutnávkou melasy a mnohé další. Nechyběla ani neživá příroda s geologickými a paleontologickými vzorky.

Poděkování patří našemu hlavnímu chovateli a teraristovi Janu Hříbalovi, který již léta na Kubu cestuje a pořizuje fotografie živočichů v jejich přirozeném prostředí. Fotografie dotvářely atmosféru života na ostrově, který se potýká s řadou politických nesnází i přírodními živly.

Na závěr pozvánka na akce, které se konají ve Stanici přírodovědců v červnu:

Skleník-tropické terárium je otevřené v úterý 13.00–15.00 a ve středu 13.00–16.00. Uvidíte zde mimo jiné dva zástupce kubánské fauny: leguána kubánského (*Cyclura nubila*) a hroznýšovce kubánského (*Chilabothrus angulifer*).

Připojujeme se k celorepublikové akci „Víkend otevřených zahrad“. Těšíme se na

vás v sobotu 13. 6. 9.00–17.00 a neděli 14. 6. 10.00–16.00. Pro více informací sledujte naše webové stránky: ddmpraha.cz/stanice-prirodovedcu/Kalendar_akci.

Kamila Doktorová
Foto: Jan Nový

Prima klima škola: Jak si žáci tvoří příjemnější školní prostředí

Milí pedagogové, koordinátoři EVVO, příznivci Ekocentra Koniklec, konec školního roku se pomalu blíží, avšak některé naše dlouhodobé projekty teprve začínají. Jedním z nich je projekt Prima klima škola.

Žáci Střední školy knižní kultury, s. r. o., hrají deskovou simulační hru Adaptáři v rámci projektu Prima klima škola. Foto: Barbara Doležalová, Ekocentrum Koniklec

využíváme hlavně prožitkové metody, badatelské učení, simulační hry nebo místně zakotvené vzdělávání. Žáci se tak hravou a praktickou formou dozvědí, jak město reaguje na vlny horka, sucho či přívalové deště a jak můžeme našemu okolí pomoci.

Nabídku máme připravenou pro všechny věkové kategorie od školky až po střední školu: Pro mateřské školy a 1. třídy ZŠ máme nachystaný pohádkový program Žilo bylo jedno město. Pro 2. a 3. třídy ZŠ

Žáci ZŠ Palmovka se rozhodli zvýšit množství zeleně přidáním vyvýšeného záhonu se zpevněným dnem a kompostovacím zařízením, na jehož instalaci se sami podíleli. Foto: Ekocentrum Koniklec

V rámci tohoto projektu vám nabízíme programy zaměřené na adaptaci na změnu klimatu za zvýhodněnou cenu. Při výuce

je to program Stavitelé města I a pro 4. až 6. třídy navazující Stavitelé města II. Pro

druhý stupeň ZŠ nabízíme program Stavitelé města III a pro střední školy program Adaptáři.

Velkým plusem projektu je jeho praktický přesah. Žáci od druhé třídy výše totiž nezůstávají jen u teorie. Budou sami mapovat terén, zkoumat okolí své školy a navrhnout konkrétní adaptační opatření – například ozelenění, hospodaření s dešťovou vodou nebo stínění. Škola navíc může v rámci projektu získat finanční prostředky na to, aby tyto dětské nápady přímo zrealizovala. Veškeré informace a detaily k průběhu najdete na webu projektu ekocentrumkoniklec.cz/prima-klima-skola/. Neváhejte s přihlášením, kapacita projektu se nám rychle plní.

Ekologické výukové programy: Slevy na červen i na podzim

Využít můžete také nabídku našich klasických ekologických výukových programů (EVP) v Praze, které pro vás průběžně aktualizujeme a vylepšujeme. Na výběr máte z programů vnitřních, venkovních nebo se s námi můžete vydat přímo do terénu do pražských lesů a parků. Pokud chcete témata propojit hlouběji, doporučujeme využít naše výhodné tematické Ekoprogramové balíčky (např. Zahradníček, Pod lupou nebo Lesní balíček), které na sebe skvěle navazují a finančně se vyplatí.

A máme pro vás i dvě skvělé akce. Pokud ještě sháníte program na samý závěr tohoto školního roku, na letošní měsíc červen vám nabízíme slevu 20 Kč na žáka. Myslíme ale i na další školní rok – pokud si jakýkoliv ekologický výukový program na období od září do prosince 2026 objednáte s předstihem do konce června 2026, získáte na něj také slevu 20 Kč na dítě. Platí to pro všechny objednávky, které stihnete odeslat před prázdninami. Kompletní nabídku, ceník a online objednávkový formulář najdete na adrese ekocentrumkoniklec.cz/ekologicke-vyukove-programy-praha.

Letní příměstské tábory Eko-hraní v pražských lesích: Pětidenní dobrodružství v přírodě

Koncem června sice končí škola, ale pro děti ve věku od 5 do 12 let pořádáme i během prázdnin další ročník oblíbených příměstských táborů Eko-hraní v pražských lesích. Letos nás čekají tři turnusy plné objevování.

Jak taková naše dobrodružná výprava probíhá? Každé ráno se potkáme na naší základně na Žižkově, a jakmile jsme všichni, vyrážíme za každého počasí MHD pryč z centra do pražských lesoparků – ať už je to Divoká Šárka, Prokopské údolí, Hostivař, nebo Kunratický les. V přírodě společně

svačíme i obědváme, hrajeme si, ale i objevujeme a učíme se novým věcem.

Dopoledne se vždy věnujeme konkrétnímu tématu. S dětmi formou her nahlížíme do života zvířat a hmyzu, učíme se poznávat

rostliny, zkoušíme si badatelské pomůcky, lupy i dalekohledy. Učíme se orientovat v přírodě s mapou i bez ní a objevujeme, co všechno nám příroda nabízí a jak můžeme dary přírody využít ke kreativnímu tvoření. Po obědě a odpočinku věnujeme prostor hrátkám nebo se třeba koupeme. Čeká nás hlavně spousta zábavy, kamarádů a příjemná atmosféra. Rodičům pak v podvečer vrátíme děti unavené, spokojené a plné zážitků.

Pokud byste rádi, aby vaše ratolesti trávil léto venku v krásných přírodních lokalitách

Prahy, neváhejte se přihlásit na ekocentrumkoniklec.cz/primestsky-tabor.

Těšíme se na vás v přírodě – ať už v rámci školních programů, nebo na letních táborech – a přežeme krásný závěr školního roku!

Bádání v přírodě v rámci příměstského tábora Eko-hraní v pražských lesích. Foto: Barbara Doležalová, Ekocentrum Koniklec

Tyto projekty finančně podpořilo hlavní město Praha a jsou spolufinancovány Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. Tábory jsou finančně podpořeny MČ Praha 3.

Barbara Doležalová

Děti nepotřebují tablet, aby rozuměly digitálnímu světu

Digitální kompetence nezačínají u obrazovce. Mezinárodní den lesních školek upozornil na opomíjený základ vzdělávání.

Na začátku května proběhl Mezinárodní den lesních mateřských škol, který se každoročně slaví 3. května. Letos nesl téma

Digitales a otevřel otázku, kde u malých dětí skutečně vznikají základy digitálních kompetencí. Ty jsou nově součástí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Podle odborníků se ale nerozvíjejí primárně při práci s technologiemi.

„Nemusíme se zaměřovat na určitý typ dovednosti, pokud vidíme, že se rozvíjí přirozeně ve volné hře, a to se skutečně velmi často děje,“ říká Tereza Valkounová, před-

sedkyně organizace Elementy – asociace elementárního vzdělávání v přírodě, dříve Asociace lesních mateřských škol.

Digitální dovednosti jako součást běžného dne

V lesních mateřských školách se rozvoj těchto kompetencí odehrává přirozeně. „Ve školce je zároveň dost příležitostí k rozvoji digitálního myšlení – jsou to opakující se postupy, orientace v prostoru a čase, možnost zkoušet a opravovat,“ dodává Tereza Valkounová.

Děti tak plánují trasy výprav, řeší konflikty při hře, staví z přírodních materiálů nebo hledají odpovědi na své otázky. V těchto situacích si osvojují schopnosti, které RVP označuje jako klíčové:

- » plánování a rozhodování
- » práce s chybou a hledání řešení
- » komunikace a spolupráce
- » orientace v informacích

Základy inženýrského a algoritmického myšlení pak vznikají skrze rytmus a opakování – v režimu dne, v pohybu, v písničkách nebo ve hrách.

Technologie ano, ale ve správný čas

Organizace Elementy – asociace elementárního vzdělávání v přírodě zdůrazňuje, že cílem není technologie odmítat, ale používat je přiměřeně věku dítěte. „Děti jsou

u toho přítomné a my jim v tu chvíli máme být vhodným vzorem proč, jak a jakou měrou přístroje používáme," říká Tereza Valkounová.

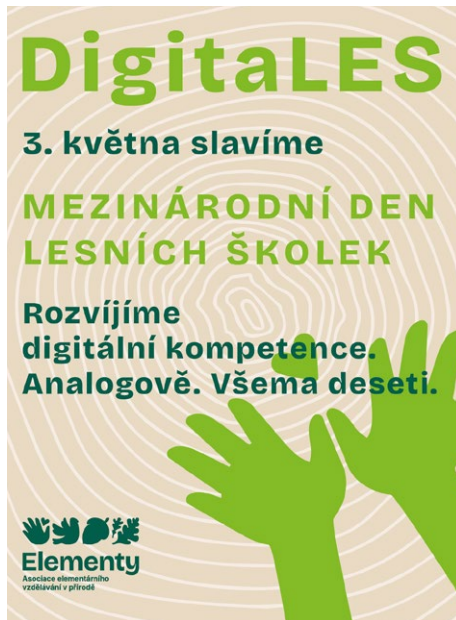
Zároveň upozorňuje na rizika spojená s raným používáním digitálních zařízení. Výzkumy ukazují, že systémy odměn, na kterých fungují mnohé aplikace a hry, mohou u malých dětí ovlivňovat pozornost, zvyšovat výkonové zatížení a vést k návykovým vzorcům chování.

„Jsme si dobře vědomi digitálních rizik, ať už je to hrozba závislosti, nebo nevhodného obsahu. I proto si stojíme za názorem, že malým dětem ve školce do rukou počítače nebo tablety nepatří. Odborníci varují, že systém odměn, který využívá většina her či aplikací, je v nízkém věku dítěte vysoce návykový. Toto riziko považujeme za nepřipustné,“ dodává Tereza Valkounová.

Proto je podle odborníků důležité, aby rozvoj digitálních kompetencí vycházel ze zkušenosti dítěte a nebyl v rozporu s jeho základními potřebami – pohybem, smyslovým poznáváním a mezilidskými vztahy.

DigitaLES: Ruce jako základ poznání

Téma bylo otevřeno u příležitosti Mezinárodního dne lesních mateřských škol

(3. května), jehož letošní ročník nesl název DigitaLES a zdůraznil význam přímé zkušenosti, smyslového poznávání a učení bez obrazovek. Symbolem se staly ruce – jako základní nástroj poznávání světa. Děti skrze ruce tvoří, zkoumají a navazují vztah k okolí. Do oslav se zapojily školky napříč Českou republikou i rodiče s dětmi, kteří sdíleli své zkušenosti z každodenního učení bez obrazovek – například při hře a objevování s hashtagem #DigitaLES.

O organizaci

Elementy – asociace elementárního vzdělávání v přírodě, dříve Asociace lesních mateřských škol sdružuje 178 členů, kteří vzdělávají přibližně 4 000 dětí v lesních mateřských školách v České republice. Organizace se dlouhodobě věnuje rozvoji kvalitního předškolního vzdělávání s důrazem na přirozené učení, pobyt venku a respekt k vývojovým potřebám dítěte. Zároveň se aktivně zapojuje do odborné debaty o vzdělávací politice a podílí se na rozvoji vzdělávacích standardů v oblasti raného dětství.

Denisa Dvořáková

Voda je a bude potřeba

Workshopy H₂Ospodař zkoumají vodu v mnoha oblastech. Hledají vodu v přírodě i městské krajině a žáci objevují způsoby, jak v těchto krajinách vodu zadržet nebo s ní šetrně hospodařit. Zkoumají také, co obnáší výroba pitné vody a čištění vody odpadní. Právě na oblast vodohospodářských technologií se tým H₂Ospodař v posledních měsících zaměřil podrobněji.

Aktuálně vzniká nový interaktivní program, který žáky 7.–9. tříd seznámí s profesemi, které jsou klíčové pro výrobu a distribuci pitné vody a odvádění a čištění vody odpadní. „Na přípravě jsme spolupracovali s velkými vodárenskými společnostmi, jako je například ČEVAK, a. s., nebo Pražské vodovody a kanalizace, a. s.,“ vysvětluje spoluautorka programu Tereza Třečková.

Na základě rozhovorů s odborníky vybrali lektori H₂Ospodař povolání, která jsou dnes na trhu práce žádaná a zároveň zásadní pro budoucí fungování vodohospodářské infrastruktury. Žáci tak poznají práci montéra stokové sítě, operátora vodovodní sítě, stavaře, provozního dispečera nebo technologa vody.

Stejně jako u ostatních programů H₂Ospodař, i tento staví na prožitku a aktivitě. Žáci si vyzkouší činnosti inspirované skutečnou pracovní náplní vodohospodářských profesí přímo ve své třídě. Budou kamerou prozkoumávat ucpané potrubí, stavět stoku z malých cihel podle technického výkresu nebo objeví různé chutě vody.

„Chceme ukázat, že za pitnou i vyčištěnou odpadní vodou stojí konkrétní lidé a jejich často ‚neviditelná‘ povolání mají pro každého z nás zásadní význam. Navíc jsme při vývoji programu zjistili, že práce s vodou

má i další benefity – je smysluplná, stabilní a má jistou budoucnost. A to dnes rozhodně není málo,“ doplňuje spoluautorka programu Nikola Tkačuková.

Program má ještě jednu přidanou hodnotu – je celý vyvíjen jako open source projekt. Po jeho dokončení, které je naplánované na letošní září, bude na webových stránkách h2ospodar.cz nabídnut volně ke stažení.

Tereza Třečková
Foto: Archiv H₂Ospodař

Program Udržitelná Praha do škol očima Jany Jeřábkové ze ZŠ Ratibořická

V minulém čísle Pražské EVVolute byl představen projekt Udržitelná Praha do škol: Všiměj si, zapoj se, změň!, který žákům a žákyním základních a středních škol přibližuje 17 Cílů udržitelného rozvoje. Program nestaví pouze na předávání informací. Důležitou součástí je i aktivní zapojení třídy: Žáci si vybírají téma, které je zajímavé, promyšlejí jeho souvislosti s Prahou a následně připravují vlastní akční projekt.

Jak ale takový program působí přímo ve škole? A co si z něj odnášejí žáci i pedagogové? O zkušenost se podělila Jana Jeřábková, učitelka občanské výchovy a koordinátorka EVVO na ZŠ Ratibořická v Praze 9, Horních Počernicích, která se do projektu zapojila se svou osmou třídou.

K zapojení ji přivedla kombinace profesního zájmu a chuti nabídnout žákům něco, co přesahuje běžnou výuku: „Jsem vyučující občanské výchovy a koordinátor EVVO, takže téma udržitelnosti je pro mne známé. Ráda zapojuji své žáky do zajímavých akcí

a tohle byla jedna z nich,“ říká Jana Jeřábková. Od workshopu očekávala především nové podněty pro žáky a zpestření klasické výuky.

Během programu se ukázalo, že Cíle udržitelného rozvoje nejsou pro žáky jen vzdálená globální témata. Po úvodním seznámení se všemi cíli se třída začala více soustředit na vlastní městskou část. Většina žáků žije v Horních Počernicích,

a proto pro ně byla diskuse o místních problémech konkrétní a srozumitelná. Živě se bavili například o cíli č. 1 – Konec chudoby, který si spojovali mimo jiné s tématem lidí bez domova, nebo o cíli č. 15 – Život na souši, který vztahovali k okolí školy.

Právě propojení globálních témat s každodenním životem považuje učitelka za jednu z největších předností programu. Osmá třída podle ní už dokáže vnímat dění ve svém okolí, formulovat vlastní názor a přemýšlet v souvislostech. Aktivní forma programu navíc pomohla zapojit i studenty, kteří se v běžných hodinách někdy drží spíše stranou: „Zde se podařilo zapojit opravdu všechny žáky. Někteří sice jen naslouchali, ale při práci ve skupinkách diskutovali, vznášeli argumenty,“ popisuje.

Z diskuse postupně vznikl konkrétní projekt. Žáci se shodli, že jim není lhostejné prostředí školy a jejího okolí. Prvním krokem proto byl úklid školního dvora a parku před školou. Tím ale jejich aktivita neskončila. Rozhodli se zapojit i mladší spolužáky, pro které připravili interaktivní hodinu o třídění odpadu, a společně se pak pustili do dalšího úklidu okolí školy.

Výrazným přesahem projektu bylo také oslovení starosty městské části Praha 20. Žáci s ním diskutovali o nápadu vytvořit

pracovní příležitost pro lidi bez práce, která by byla spojena s úklidem Horních Počernic. Podle Mgr. Jeřábkové starosta s dětmi ochotně diskutoval a přislíbil, že se pokusí jejich návrh dále promyslet.

Projekt tak žákům nabídl zkušenost, že jejich nápady nemusí zůstat jen na papíře. Učili se obhajovat vlastní názor, spolupracovat, plánovat, přijímat kritiku a dotahovat myšlenku k realizaci. To jsou dovednosti, které se ve škole obtížně učí pouze z učebnice.

Velmi pozitivně hodnotí škola i spolupráci s lektorkou programu. „Lektorka Kamila Skalická byla velmi vstřícná, komunikativní, s dětmi si vyloženě rozuměla,“ říká Jeřábková. Oceňuje také to, že program probíhal přímo ve škole. Žáci se díky tomu cítili bezpečně a nemuseli se vyrovnávat s nervozitou z neznámého prostředí.

Na workshop třída navázala i dalšími aktivitami. Žáci například natočili video o svém projektu a zapojili se tak do soutěže Udržitelný Svět do Škol, ve které usilují o výhru peněžní částky na rozvoj svého projektu. Aktivity, které sami navrhli, mají totiž pokračovat až do konce školního roku a paní učitelka Jeřábková zároveň plánuje využít myšlenku projektu i do budoucna v občanské výchově.

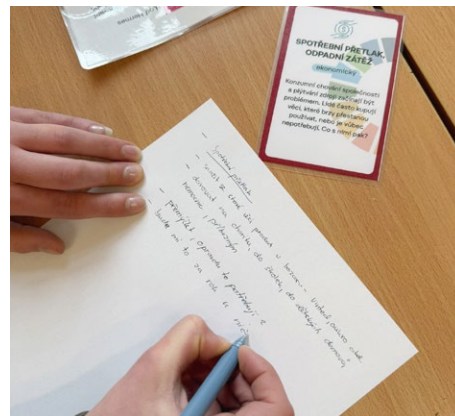
A co by vzkázala školám, které zapojení do programu zvažují? Podle ní je program vhodný zejména pro žáky 2. stupně základních škol, dobře se propojuje s různými předměty a naplňuje několik průřezových

témat. Jeho přidanou hodnotou je aktuálnost, praktické zaměření a možnost ukázat žákům, že udržitelnost není abstraktní pojem, ale součást života ve škole, městské části i v celé Praze.

Jednou větou shrnuje smysl programu takto: „Děti jsou naše budoucnost, proto by se měly srozumitelnou a zajímavou formou seznamovat s tím, co se děje jak v celosvětovém měřítku, tak i v konkrétních situacích ve svém okolí.“

Tento vzdělávací program tak potvrzuje, že environmentální a globální témata mohou ve škole ožít ve chvíli, kdy dostanou konkrétní podobu. A někdy stačí začít tam, kde žáci tráví každý den: na školním dvoře,

v parku před školou nebo v ulicích vlastní čtvrti.

Program Udržitelná Praha do škol pro 2. stupeň ZŠ a SŠ organizuje a financuje hl. m. Praha, realizátorem je Young Caritas Charity Česká republika.

Tomáš Fingerhut

Na jaře a v létě žijeme u Lesů hl. m. Prahy hlavně výsadbami, péčí o městskou zeleň a setkáváním s Pražany na informač-

ních a vzdělávacích akcích. Ve středu 10. června se s námi můžete vydat na výpravu Za pražskými netopýry do Střemčovic, v sobotu 13. června na Lochkovské slavnosti pořádané MČ Praha-Lochkov, v sobotu 6. června jsme oslavili Dětský den v Chuchelském háji, na včelíně Ořech v okrese Praha-západ zase Festival medu a dřeva. V neděli 7. června nás bylo možné zastihnout na Výstavišti na Rodinném dni hl. m. Prahy.

Během léta uspořádáme dva turnusy příměstských táborů v Ekocentru Prales v pražských Kbelích (7.–10. července a 10.–14. srpna), jehož horní areál je pro návštěvníky i v létě nepetržitě volně přístupný. V areálu je možné najít motýlí louku, broukoviště a včelí stezku. Je tam také bu-

dova Dřevák a apidomek, které si lze pronajmout.

Podívejte se s námi na les očima lesníka

S lektory ze střediska ekologické výchovy se mohou přijít zájemci podívat na lesy a přírodu z jiné perspektivy – očima lesníka. V úterý 16. června připravuje MČ Praha 2 program v Riegrových sadech. Vstup na akci je zdarma.

Les není zadarmo: Završení výtvarné soutěže. Výstava v Národním zemědělském muzeu Praha

O tom, že „Les není zadarmo“, je možné se přijít přesvědčit do Národního zemědělského muzea (NZM) na pražské Letenské

pláni. Od poloviny května tam probíhá výstava vybraných výtvarných děl z 3. ročníku soutěže vyhlášené k příležitosti Týdne lesů. Soutěže se zúčastnilo přes 400 dětí z 13 krajů. Vítězné a další vydařené obrázky budou v NZM k vidění do 28. června.

Týdny lesů slouží k připomenutí rozmanitých funkcí lesa a k přiblížení práce lesníků, kteří usilují o zachování lesů pro příští generace a pečují o třetinu území České

republiky. Pro více informací o soutěži a Týdnu lesů sledujte lesnipedagogika.cz.

Zažijte folklor a tradice na vlastní kůži. Kosení ve Stromovce

Na začátku června proběhlo oblíbené folklorní okénko spolu s Kosením ve Stromovce. Náklep a ostření kos a nácvik trávníků a žnečných písní probíhal ve středu 3. 6. ve Studiu ALTA v Libni od 15 hodin. Samotné kosení začalo v brzkých ranních hodinách v pátek 5. 6. na květné louce parku Královské obory Stromovka. Každý rok se sejdou nadšenci z řad začátečníků i zkušených ženců a ti pak společnými silami a za doprovodu folklorní hudby a zpěvu písní pokosí celou rozkvetlou louku. Pro ty, co nemají svůj kos a chtěli by přiložit ruku k dílu, ji zapůjčíme.

Od roku 2014 si kosení získalo mnoho příznivců. Pro naši organizaci je to dobrá příležitost, jak informovat veřejnost o péči o luční porosty v parcích a podpořit krásnou tradici.

Vydejte se s námi na vycházku za pražskými netopýry

Když se začíná stmívat a den se chýlí ke konci, začínají se v přírodě probouzet ti, pro které je tma jejich přirozeným prostředím. Zveme vás na večerní výpravu Za pražskými netopýry. Na pozorování okřídlených hmyzožravců se můžete těšit 10. června ve Stromovce (21–22 hod.).

S pomocí detektoru zjistíme, jak bohatý zvukový repertoár netopýři mají a jak se od sebe svými hlasy navzájem liší jednotlivé

druhy netopýrů, z nichž 17 se v Praze prokazatelně vyskytuje.

Na výpravě nás doprovodí i některý z ochotných, trvale handicapovaných netopýrů.

Odborné vedení netopýřích exkurzí zajistí lektori z České společnosti pro ochranu netopýrů. Program je zdarma, kapacita je však omezená, proto je nutné se předem nahlásit: sev@lesy-praha.cz nebo ve všední dny od 7.00 do 15.30 na tel. 775018630.

Kontakty a více informací o akcích najdete na Facebooku, Instagramu a webu lhmp.cz.

Štěpánka Jouzová

Foto: Archiv Lesů hl. m. Prahy
a Lesnická práce, s. r. o.

Knihovna jako místo změny: Týden 17 ukázal, že udržitelnost nezačíná velkými gesty, ale sdílením a setkáváním

Jak může knihovna přispět k udržitelnější budoucnosti? Nejen půjčováním knih, ale také podporou vzdělávání, komunitního života a péče o místo, kde žijeme. Právě to připomněl letošní Týden 17, do kterého se od 20. do 26. dubna 2026 zapojilo několik poboček Městské knihovny v Praze v rámci kampaně iniciativy Udržitelná knihovna.

Téma udržitelnosti dnes prostupuje mnoha oblastmi života a knihovny v něm mají své pevné místo. Nejen jako instituce, které zpřístupňují informace a vzdělávání, ale také jako otevřený prostor pro sdílení, sousedská setkání a posilování vztahu ke komunitě i přírodě.

Během Týdne 17 připravily zapojené pobočky řadu aktivit – od tematických přednášek a workshopů přes swapy knih a rostlin, programy pro děti až po tematické výstavy. Ukázaly tak, že knihovna může být nejen kulturním centrem, ale i místem, kde se přirozeně rodí odpovědnější přístup k okolnímu světu.

„Týden 17 jsme na pobočce Malešice zahájili knižním swapem, který probíhal celý týden a setkal se s velmi pozitivní odezvou čtenářů. Zároveň po celý týden probíhala i dětská ekologická soutěž Staňte se hrdinou oceánu, která hravou formou přiblížila důležitost péče o přírodu a oceán. Vyvrcholením týdne byla naše účast na malešickém Ekofestu 2026, kde jsme představili bibliobus Oskar i virtuální realitu. Návštěvníci si

mohli prostřednictvím virtuální reality projít safari nebo podmořské hlubiny. Udržitelnost pro nás znamená podporovat sdílení, vzdělávání a vztah k přírodě napříč všemi generacemi,“ říká Lucie Votýpková, vedoucí pobočky Malešice.

Právě propojení vzdělávání, kreativity a komunitního života dává podobným aktivitám smysl. Knihovna se tak stává místem, kde se lidé nejen setkávají s knihami, ale také mezi sebou navzájem. Místem, které podporuje spolupráci místo spotřeby a nabízí prostor pro nové nápady i společnou zkušenost.

Do letošního Týdne 17 se zapojily například pobočky Dejvice, Ládví, Lužiny, Jezerka, Opatov, Peřiny, Prosek, Skalka, Stodůlky, Ústřední knihovna, Záhřebská, Zahradní Město a další.

Knihovny dnes zdaleka nejsou jen tichými půjčovnami knih. Čím dál více se stávají živými centry vzdělávání, sdílení a aktivního občanského života. A právě v době klimatických i společenských změn je podobná role důležitější než kdy dřív.

Dagmar Plamperová

Přes 1 600 míst v Praze se podařilo zlepšit

Portál Chodci sobě (chodcisobe.cz), který od roku 2012 provozuje organizace Pešky městem, slouží pražským občanům jako nástroj pro hlášení problémů v peší infrastruktuře. Za dobu provozu portál eviduje přes 3 200 podnětů, z nichž se více než 1 600 podařilo vyřešit ve spolupráci s městskými částmi a dalšími institucemi.

Jak portál funguje

Každý, kdo chodí v Praze pešky, se jistě někde setkal s tím, že město nefunguje, jak by mělo: chybějící nebo rozbité chodníky, nebezpečné přechody, úzké tramvajové ostrůvky, místa, kudy se nedá projít. Jedna z mnoha situací, kterým musí chodci v Praze každodenně čelit, se objevila i ve vizuálu aktuální kampaně. A právě to lze změnit – hlášením konkrétních problémů na portálu chodcisobe.cz. Zapojení je jednoduché: uživatel popíše problémové místo, umístí ho do mapy a přiloží fotografii. Podnět je následně odeslán kontaktní osobě v příslušné městské části či v jiných institucích.

Klíčovou výhodou portálu je, že zadavatel může průběh řešení sledovat, komentovat ho a sdílet s ostatními. Vzniká tak aktivní platforma propojující občany s úřady – nikoli pouhá schránka na stížnosti.

Konkrétní výsledky

V loňském roce přibylo na portálu 170 nových podnětů od 105 nových zadavatelů. Vyřešeno bylo 78 podnětů. Mezi konkrétní úspěchy z posledních let patří například výrazné zlepšení bezpečnosti v okolí ZŠ Žerotínova na Praze 3, kde stavební úpravy zvýšily bezpečnost: „Trvalo to dlouho, ale bezpečnost u školy a úroveň veřejného prostoru tady u ZŠ Žerotínova se podařilo zásadně zlepšit,“ ocenil výsledek místostarosta Prahy 3 Ondřej Rut.

Dalším příkladem je přechod u stanice metra Ládví, kde od roku 2007 do podání podnětu v roce 2017 došlo k 29 nehodám, z toho 16 srážkám s chodcem – v jednom případě se jednalo o smrtelnou nehodu, ve čtyřech případech chodci utrpěli těžká zranění. Zúžení přechodu proběhlo postupně v letech 2021–2025.

V roce 2025 se také podařilo zajistit bezpečnější a přehlednější peší přístup do areálu Branického pivovaru, kam se dříve nedalo bezpečně dostat jinak než autem.

Ve spolupráci s Tanečním centrem Praha, Prahou 4 a dalšími institucemi vznikl provi- zorní peší koridor přes železniční přejezd.

Bezpečná infrastruktura jako základ, ne nadstandard

„Praha na mnoha místech stále přesouvá odpovědnost za bezpečnost na ty nejzra- nitelnější účastníky provozu a těmi jsou chodci. Věříme, že základ dobře fungujícího města je odpouštějící infrastruktura – tedy taková, která chrání i unavené nebo méně hbité chodce. Neměl by to být nadstandard, ale běžná praxe,“ říká koordinátorka portálu Ludmila Böhmová z Pešky městem.

Portál Chodci sobě je dostupný na adrese chodcisobe.cz.

Eliška Vidomus

Ekologické výukové programy pro MŠ a ZŠ

Na jaře jsme školám nabídli dva nové programy, Záchranku pro mláďata a Pilné opylovače. Ten první je určený pro mateřské školy a přibližuje dětem život zvířat, se kterými se mohou běžně setkat i v Praze a okolí – se

zajícem, srnkou a ptáky. Děti se na programu v průběhu her vžívají do role těchto zvířat a zjišťují, jak různé druhy pečují o svá mláďata. Na základě toho si uvědomí, jak se zachovat, když tato mláďata potkáme.

Další novinkou je program Pilní opylovači pro mateřské školy i první stupeň základních škol. Děti se dozvědí, proč je opylování důležité, a samy si na opylovače zahrají. Na závěr prozkoumají školní zahradu a zjistí, jaký hmyz na ní žije.

Bližší informace o všech programech a možnostech objednání najdete na podhoubi.cz/programy/.

Ekoškola Rozárka

V Rozárce objevujeme proměny přírody v průběhu roku a čas trávíme často venku. Pravidelně chodíme na MetroFarm, kde pomáháme pečovat o slepice, a oslavili jsme tam i Den Země. Děti připravily slepičkám

barevnou hostinu z nastrohané červené řepy, kopřiv a rýže uvařené na ohni. Proběhla také brigáda s rodiči na zahradě školky.

V Ekoškole pokračuje téma Voda. V trojské školce jsme vytvořili keramické pítko na vodu, které děti z Ekotýmu umístily na zahradu, a pozorujeme, kdo ho navštíví. V letenské školce proběhl Velký Ekotým s rodiči, na kterém jsme pracovali s nástroji a vyráběli lodičky z kůry. Na kroužku Zahradníček se věnujeme setí, sázení a prů-

běžné péči o zahradu. Na kroužku Tkaní děti recyklují starší textilie a tvoří z nich třeba koberečky nebo kabelky.

Více na ekoskolka-rozarka.cz.

Výří výpravy

Výří výpravy jsou venkovním kroužkem pro předškoláky a bývalé děti z Ekoškoly Rozárky. Během schůzek zkoumáme přírodu v blízkém okolí trojské školky. Učíme se intenzivně vnímat prostředí kolem sebe, věnujeme se různým pokusům, bádání a tvoření. Celý čas trávíme venku za každého počasí. Do dalšího školního roku mezi sebou rádi přivítáme všechny, kteří se s námi budou chtít pustit do dobrodružství v Troji a okolí.

Program Ekoškola v Praze a Středočeském kraji

V průběhu jara obhájí zelenou vlajku Ekoškoly pět pražských mateřských škol. Čtyři z nich jsou do programu Ekoškola zapojeny již desátým rokem, jedna je mezinárodní. Auditorická návštěva proběhla v MŠ Markušova, kde se se zaměřili na téma Jídlo a plýtvání.

V MŠ Jahodnice pokračují v přeměně zahrady a plánují osvětovou akci pro veřejnost na téma Prostředí. V MŠ Dolákova obnovují zarostlý kout školní zahrady, sází a hledají nové způsoby upcyclace. V Riverside International School - Early Years zkoumají téma Voda, měří srážky, hledají způsoby, jak vodou šetřit a na Den Země vyčistili potůček.

V MŠ Nad Parkem mají nový symbol pro Ekotým, a to Ekoptáčka, na zahradě si postavili týpí na schovávání a ve třídách visí nové nástěnky pro vystavování kreativních vytvořů.

Do programu Ekoškola se můžete zapojit kdykoliv, v případě zájmu více na podhoubi.cz/ekoskola-pro-ms/.

Některé školky z našeho regionu se přidaly k dalším Ekoškolám, skupinám

a jednotlivcům a zapojily se do Kampaně obyčejného hrdinství. Kampaň vyhlašuje každoročně vzdělávací centrum TEREZA a zde najdete, jak proběhla: ekoskola.cz/projekty/kampanoh.

Alena Sladká

Foto: Zuzana Havlínová / Foto Havlín (děti)
a Ekocentrum Podhoubí (slepice)

X PRAHA 10

Setkání s ekologickými organizacemi

Dne 19. 3. 2026 pořádala Městská část Praha 10 již páté setkání ekologických organizací. Ekosetkání je pravidelné setkání zástupců městské části Praha 10, místních spolků a organizací, které se věnují ochraně

přírody a ekologické osvětě. Letošní ročník se zaměřil na ekologickou a environmentální výchovu napříč generacemi, sdílení zkušeností a inspirací z praxe.

Součástí programu byla prezentace ekologických aktivit Lesů hl. m. Prahy, které dlouhodobě nabízejí vzdělávací programy

pro děti, školy i širokou veřejnost a přispívají k posilování vztahu lidí k přírodě v městském prostředí. Významným tématem byla rovněž role knihoven jako přirozených center celoživotního vzdělávání a míst pro šíření ekologických témat. Představen byl také projekt Škola, která chrání klima, jenž podporuje školy v odpovědném přístupu ke klimatu a vede děti i pedagogy k praktickým krokům v oblasti ochrany životního prostředí.

Setkání potvrdilo, že udržitelnost a ekologie patří mezi dlouhodobé priority MČ Praha 10, které městská část systematicky rozvíjí ve spolupráci s partnery i veřejností.

Více informací je k dispozici na strategie-prodesitku.cz.

Společně uklidíme Prahu 10: Když se dobrovolníci starají o své okolí

Praha 10 se i letos připojila k dobrovolnickým iniciativám Uklidíme Česko a Uklidíme svět, a to formou vlastní lokální kampaně Společně uklidíme Prahu 10. Do společného úsilí o čistší a příjemnější veřejný prostor se v březnu a dubnu zapojily místní organizace, školy, spolky, sousedské inicia-

tivy i jednotlivci, kterým není lhostejné prostředí, ve kterém žijí.

Dobrovolníci uklízeli parky, okolí škol a hřišť, pěší trasy i méně frekventovaná zákoutí městské části. Akce ukázala, že chuť vzít věci do vlastních rukou a přiložit ruku k dílu má na Desítku stále mnoho lidí napříč

a pomůcky k úklidu a zajistila odvoz sesbíraného odpadu. Celkem bylo jenom v rámci této akce odvezeno necelých 7 tun různorodého odpadu. Poděkování patří místní svozové společnosti AVE Pražské komunální služby, a. s., která pro úklidovou akci vyčlenila velkokapacitní kontejnery.

Kampaň Společně uklidíme Prahu 10 není jen o sběru odpadků, ale jejím smyslem je

také posilování vztahu k místu, ve kterém žijeme, a podpora odpovědného přístupu k veřejnému prostoru. Pravidelné zapojování škol, spolků a místních komunit potvrzuje, že společná péče o okolí má na Praze 10 dlouhodobou tradici a pozitivní dopad. Úspěšným jarním úklidem ale

generacemi a že se do úklidových akcí zapojují i noví zájemci.

Důležitou roli sehrála spolupráce mezi komunitami a radnicí Prahy 10, která dobrovolnické úklidy dlouhodobě podporuje, poskytla účastníkům organizační podporu

aktivity nekončí. Radnice Prahy 10 plánuje podporovat další úklidové akce v průběhu celého roku, a to nejen se zaměřením na úklid veřejných prostranství, ale také na osvětové aktivity podporující prevenci znečištění a správné nakládání s odpady.

Všem dobrovolníkům a organizátorům jednotlivých úklidů, kteří svým časem a energií přispěli k čistší a přívětivější podobě měst-

ské části, i partnerům, kteří se na zajištění akce podíleli, patří velké poděkování.

Roman Kaštovský

Krátké shrnutí Ekofestu...

Český svaz ochránců přírody – ZO „Natura, quo vadis?“ a její Ekocentrum ČSOP Malešice v dubnu pořádaly již 22. ročník festivalu ekologických a udržitelných organizací Ekofest.

Akce je tradičně pořádána na Praze 10 v rámci oslav mezinárodního Dne Země v Malešickém parku, který přivítal přes

osm desítek organizací nejrůznějšího zaměření a představil jejich program široké veřejnosti.

Ekofest je jednou z největších open air akcí environmentální osvěty a výchovy v Praze, kdy letošní akce dokázala přilákat víc jak 7 000 návštěvnic a návštěvníků.

Opět po roce tak byl znovu překonán návštěvnický rekord! Již nyní zveme pražské i celostátně působící organizace z oblasti ochrany životního prostředí, přírody a zvířat, udržitelného rozvoje a šetrného a zdravého životního stylu k aktivní účasti na programu akce v roce 2027.

Hledáme též další nadšené dobrovolnice a dobrovolníky, kteří nám pomohou akci posunout zase o něco dále! Děkujeme všem, kdo se podíleli nebo podpořili ročník právě skončený.

Hlavními partnery akce jsou hlavní město Praha, MČ Praha 10 a společnost Skanska.

Příští ročník se uskuteční v sobotu 24. dubna 2027.

Podrobnosti o akci na ekofest.eu.

Milan Maršálek
Foto: Ekofest

Les ve škole – děti si zaslouží učit se o přírodě v přírodě

Les ve škole znáte od roku 1998 jako promyšlenou sadu metodických materiálů, kterou využijete od mateřinky až přes celou základní školu. Každoročně naše metodiky rozšiřujeme a aktualizujeme. Program Les ve škole stojí na jednoduché myšlence – děti se učí nejlépe skrze vlastní zkušenost, pozorování a prožitek. A právě příroda nabízí prostředí, kde to jde téměř samo. Učitelé, kteří výuku přesunuli alespoň částečně ven, popisují větší soustředění, lepší spolupráci i hlubší porozumění látce. Děti také baví motivační „pralesní“ certifikáty, které aktivním školám vystavujeme.

Co vám nabízíme (nejen) teď na jaře a v létě:

Nová metodika pro předškolní děti

Metodika provází děti celým rokem skrze příběh stromu Jíry a jeho přítele Výra. Každý měsíc nabízí nové výzvy a propojuje dětskou fantazii s badatelskými a pohybovými aktivitami. Děti nejsou jen pasivními posluchači, ale běhají, měří, hledají, hrají

si a objevují. Zažijete s nimi pozorování stromů, objevování hub a semen, zkoumání listů, sněhu i jarních pupenů. Metodika je určena pro předškoláky v souladu s RVP PV a pomáhá naplňovat vzdělávací oblasti Dítě a svět a Dítě a jeho tělo.

Mise AZERET – plán na tábor nebo školu v přírodě

Dobrodružná etapová hra Mise AZERET je určená na školu v přírodě nebo na tábor. Děti pomohou mimozemšťanu Tuovi poznat planetu Zemi, aby mohl zachránit tu svou planetu! Hra podporuje zvědavost, chuť přicházet věcem na kloub, překonávat překážky, budovat svou odolnost, rozvíjet fantazii a kreativní hru. Na škole v přírodě díky ní nemusíte utrácet za drahé animátory.

Do programu Les ve škole se už zapojilo přes 300 škol v ČR a 40 v Praze. Otázka tedy zní: Co by se změnilo u vás, kdyby se část výuky přesunula ven? (lesveskole.cz)

Pojďte učit badatelsky

Badatelství přináší do škol způsob výuky, ve kterém žáci nejsou jen příjemci informací, ale sami přemýšlejí, ptají se a hledají odpovědi. Díky tomu učivů lépe rozumějí a dokážou ho využít v nových situacích. Zároveň se učí argumentovat, spolupracovat a řešit

problémy, které nemají jedno správné řešení. Nejen proto se s tímto přístupem počítá i v revidovaném RVP.

Zkušenost ze škol ukazuje, že začít badat není vždy jednoduché. Učitelé často řeší, kde vzít čas na přípravu nebo jak badatelskou výuku uchopit, aby byla smysluplná a zároveň zvládnutelná v běžném provozu.

V TEREZE se v programu Badatelé těmto otázkám věnujeme dlouhodobě. Spolu s učiteli zkoušíme, co opravdu funguje v praxi. Ukazuje se, že důležité je mít po ruce ověřené materiály, rozumět základní

struktře badatelské hodiny a zároveň mít možnost sdílet zkušenosti s ostatními.

Tohle všechno teď propojujeme v Badatelské škole, která nabízí inspiraci a podporu na badatelské cestě přehledně na jednom místě. Učitelé tu najdou desítky ověřených lekcí a pracovních listů, pravidelně nové tematické sady aktivit nebo inspiraci z konkrétních tříd. K dispozici jsou i metodické materiály, webináře, konzultace a společná setkání, kde budeme sdílet, co se daří i co je náročné.

Badatelská škola je otevřená začínajícím i pokročilým učitelům napříč předměty. Důležité není, kde kdo právě je, ale jestli chce ve své výuce něco posunout a nebyť na to sám.

Přijďte se s námi potkat a zjistit, zda je Badatelská škola i pro vás – těšíme se na vás 8. 9. online. Odkaz na přihlášení a další informace najdete na badatele.cz/badatel-skaskola/.

Akademie Učíme se venku: Celá škola za dveře třídy

Učit venku není výsada škol s lesem za plotem. Zvládají to školy uprostřed Prahy, školy s malým dvorem, školy, které to ještě před rokem vůbec nezvažovaly. A pražských

škol, které se do toho pustily, každým rokem přibývá.

Akademie Učíme se venku

Roční program, do kterého vstupuje celá škola najednou – ne jen jeden nadšený učitel. Členové získají přístup k více než 150 lekcím napříč předměty, videokurzům,

měsíčním webinářům a komunitě škol, které si vzájemně sdílí zkušenosti i nápady. Součástí je výzva 150 hodin venku, která motivuje celý sbor sledovat, kolik času skutečně tráví s dětmi mimo učebnu. Některé školy tohoto cíle dosáhly už během prvních dvou měsíců školního roku.

Ve školním roce 2025/2026 je do Akademie zapojeno přes 150 škol a 750 učitelů z celé České republiky. V Praze a okolí program podporuje přes 30 škol – od těch s přístupem do parku až po ty, které začínají na školním chodníku.

Pro nový školní rok 2026/2027 Akademie přináší dva nové videokurzy a spoustu dalších novinek. Přibude také certifikace pro školy, které chtějí své úsilí doložit a být inspirací pro ostatní.

Přihlášky pro školní rok 2026/2027 jsou otevřené na ucimesevenku.cz/akademie.

Angličtina také patří ven

V květnu právě proběhl Měsíc školních zahrad, celosvětová kampaň na podporu učení a hraní venku. Letos jsme se účastnili s tématem Angličtina venku a celý květen zveřejňovali inspiraci k angličtině v praxi a pohybu. Čtyři týdny her, lekcí a aktivit ukázaly, že jazyk se nejlépe učí v pohybu a v reálném prostoru – mezi stromy, kameny a s přírodninou v ruce. Předložky, stupňování přídavných jmen, slovesa v čase – to vše zvládnou děti venku přirozeněji než u tabule. Všechny výzvy a materiály jsou stále dostupné na ucimesevenku.cz/msz-2026.

Lenka Kleger

Jarní a letní měsíce již tradičně lákají na Toulcův dvůr největší počet návštěvníků.

Skotačícím mláďatům na farmě, překrásně rozkvetlému třešňovému sadu a žabímu koncertu v mokřadu je těžké odolat. V tento čas se také koná jedna z nejvýznamnějších akcí pro širokou veřejnost na Toulcově dvoře, a to oslava environmentálního svátku Dne Země. Akce se konala 18. dubna 2026, financovala ji a spoluorganizovalo hl. m. Praha a celkem se účastnilo 18 pražských ekologických organizací.

Téma letošního ročníku Dne Země pro Prahu nás zavedlo „pod povrch“ toho, co běžně nevidíme, ale co spoluutváří svět kolem nás.

Krásné slunečné počasí spolu s lektory pražských ekologických a přírodovědných organizací vytvořilo báječnou tvořivou atmosféru, kterou si přišlo užít více než tisíc návštěvníků – malých i velkých. Společně jsme se zanořili do půdy, pod kořeny i pod hladinu.

Lovili jsme hmyz, zkoumali život v mokřadu, luštili, hledali, pozorovali a při tom všem tvořivým mumraji na nás „sněžily“ třešňové květy. S návštěvníky jsme zavítali do expozice „Od starého k novému“ v historickém špýcharu i na prohlídku farmy s dětmi z chovatelského kroužku. Bylo to kouzelné odpoledne a máme velkou radost z pozitivních ohlasů veřejnosti i spoluorganizátorů, děkujeme!

Sotva jsme uzavřeli jednu akci, pustili jsme se do přípravy Dne dětí, který se letos uskutečnil 2. června 2026. Tento den k nám děti

s rodiči či prarodiči přichází společně strávit čas hraním nejrůznějších her a plněním úkolů v přírodním areálu a na zahradě rodinného centra Mateřídouška. Společně běhají, skáčou, hází, nachází v sobě netušenou kreativitu v dílničkách i při plnění zapeklitých úkolů.

I tuto akci propojujeme s environmentální osvětou. Jsme přesvědčeni, že děti si nevytvářejí vztah k přírodě z obrazovek, ale ze zážitků. Hra venku je učí vnímat svět kolem sebe – co je baví, co zvládnou a co je jim příjemné. A když mají krásné vzpomínky na dětství v přírodě, je mnohem větší šance, že si jí budou vážit i v dospělosti. Příroda totiž není jen nepohodlí, ale místo, kde je nám všem dobře. Les není jen klíště, vlhko a klacky pod nohama, ale taky dobrodružství, radost a klid. Na akci každoročně zveme děti s rodiči či prarodiči, v každém z nás je kousek dítěte.

Konec června znamená ukončení letošních výukových programů, ale v areálu Toulcova dvora to žije i o prázdninách. Blíží se čas příměstských táborů, kterých letos naše členské organizace připravily celkem 28. Pokud hledáte pro děti smysluplně strávený čas o prázdninách, nahlédněte do našeho kalendáře bit.ly/primestske-tabory-letni, pár míst je stále volných. Tábory jsou připraveny pro nejmladší děti od 3 let až po

náčítelé (letos nabízíme kemp i pro 18leté účastníky).

Do přírodního areálu Toulcova dvora kromě našich táborníků často zavítají na prohlídku areálu i organizované skupiny dětí (v létě často příměstské tábory), dospělých a seniorů. Těmto organizovaným skupinám nabízíme prohlídku farmy a přírodního areálu zejména v odpoledních hodinách. Věříme, že jim tak zpříjemníme parné léto ve městech. Tyto prohlídky je nutné dostatečně předem objednat na našem infocentru.

Pravidelně také vypisujeme prohlídky Toulcova dvora pro širokou veřejnost, na něž je možné se přihlásit na našich webových stránkách. V roce 2026 nabízíme následující témata prohlídek:

1/ Za krásami Toulcova dvora

Poznejte Toulcův dvůr v celé jeho kráse! Během jedné prohlídky propojíme minulost se současností, nahlédneme do běžně nepřístupných zákoutí, navštívíme zvířata na farmě a objevíme jedinečnost zimních biotopů v našem areálu.

2/ Od starého k novému

Přijďte nahlédnout do života na statku před sto lety, kdy u nás hospodařil pan František Toulec, a objevte v moudrosti našich předků recept na dnešní udržitelnost. Pro děti jsou

připraveny aktivity a pracovní list. Prohlídka je vhodná pro děti i dospělé.

3/ Od sklepa po půdu

Co se skrývá pod střechou bývalého statku? A jak hluboko vede sklep? Na prohlídce se vám možná zasteskne po chalupě, ale nebojte, vůně sušených bylin, tajemná zákoutí a poutavé vyprávění o historii tohoto jedinečného místa vám vše vynahradí.

4/ Za zvířátky na farmu

Pojďte s námi pozdravit zvířecí obyvatele Toulcova dvora a poznejte je pěkně zblízka! Během procházky se dozvíte spoustu zajímavostí o starých českých plemenech a s některými obyvateli farmy se budete moci i pomazlit. Zážitek je určený pro celou rodinu, největší jiskřičky v očích tradičně vykouzlí našim nejmenším návštěvníkům.

Prohlídky Toulcova dvora vedou naše zkušené lektorky z infocentra, každá prohlídka

je unikátní, neboť každá skupina má jiné dotazy a jinou energii.

Environmentální osvěta je na Toulcově dvoře opravdu pestrá! Pokud se vám některé z prohlídek areálu nebo příměstských táborů či akcí pro veřejnost líbí, zavítejte na naše webové stránky. Tam se můžete buď sami přihlásit, nebo najdete kontakt na naše infocentrum, kde se dozvíte víc.

Přijďte si na Toulcův dvůr odpočinout a dozvědět se něco zajímavého. Těšíme se na vás!

Jana Vlachynská

Foto: Archiv Toulcova dvora

U studánky poznání

Přírodovědné kroužky U studánky poznání na Letné

Centrum popularizace ochrany přírody U studánky poznání nabízí rodičům prvostupňových i druhostupňových školáků environmentálně a přírodovědně zaměřené kroužky pro jejich děti. Zájmové kroužky ve Studánce probíhají už čtvrtým rokem a účastníky lákají interaktivním programem pod vedením odborníků z praxe. Lekce probíhají co nejvíce venku a děti získávají zkušenosti prožitkem, vlastním bádáním a pozorováním. Jaké kroužky Studánka nabízí?

Ornitolog

Přírodovědný kroužek zaměřený nejen na studium ptactva, jeho význam a ochranu, ale především na poznávání přírody jako celku. Účastníci se společně učí poznávat jednotlivé ptačí druhy podle jejich vzhledu, hlasu či pobytových stop. Za špatného počasí program probíhá v učebně, jinak co nejvíce venku – v Královské oboře Stromovka nebo u Vltavy.

Jednou za čas se koná i opravdová ornitologická exkurze na některém z chráněných

území Prahy nebo jejího okolí či odchyt a kroužkování ptáků. Kroužek, který vede ornitoložka Kristýna Sedláčková, je rozdělen do dvou věkových skupin (1. stupeň a 2. stupeň ZŠ).

Zooklubík a Zooklub

Zvědavé děti ve věku 6–9 let se v Zooklubíku seznámí se zvířátky žijícími nejen

v našem okolí, ale okusí i chutě dálných krajín. Naučí se, jak se chovat v přírodě, jak ji chránit a pokusí se v sobě probudit zálibu v přírodovědě a badatelství. Kroužkem děti provází botanička Natálie Hanusová.

Klub mladých zoologů je prostor pro děti od 9 let se zájmem o přírodu a hlavně

o živočichy. V Zooklubu se děti zabývají tvory od těch mikroskopických, bezobratlých až po ptáky nebo savce. Čekají je aktivity v prostorách centra, ale také výpravy za živočichy do blízké Stromovky. O zoology se stará Štěpán Jíra, lektor se zkušenostmi v oblastech zoologie a ekologie.

Více informací na ustudankypoznani.cz/krouzky/.

Kateřina Podhorská
Foto: Radim Vaňous

KALENDAŘ AKCÍ

Město ve tvých rukou

do 18. června 2026, 17.00

Jak se město vyvíjelo a proč dnes vypadá právě tak, jak ho známe? Zveme vás ke společnému objevování města, ve kterém žijeme. Prozkoumáme Prahu z různých úhlů pohledu. Budeme hledat, pozorovat, diskutovat, navrhopvat a stavět.

Místo: CAMP – Centrum architektury a městského plánování,
Vyšehradská 51, Praha 2

Opylovatelé

do 23. července 2026

Výstava 13 panelů s velkoformátovými fotografiemi přibližuje rozmanitost hmyzu, který zajišťuje opylování rostlin, a možnosti jeho ochrany.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Víkend otevřených zahrad

13. června 2026, 13.00–16.30

V sobotu 13. 6. 2026 se účastníme Víkendu otevřených zahrad. Přijdete se podívat? Akce nabídne možnost navštívit běžně nepřístupné zahrady, parky a zákoutí po celé České republice s komentovanými prohlídkami a doprovodným programem. Prohlídky u nás na Toulcově dvoře se budou konat 13. 6.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Za zvířátky na farmu

13. června 2026, 14.00–15.00

14. června 2026, 14.00–15.00

Užijte si víkendové odpoledne s obyvateli Toulcova dvora ze zvířecí říše. Tato komentovaná prohlídka potěší zejména dětské návštěvníky.

Projdeme si přírodní zahradu Toulcova dvora, na které se setkáme s drůbeží, prasaty, králíky, krávkami, kozami a ovceami.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař, infocentrum

Konference pro praxi: Průmyslová ekologie 2026

15. června 2026, 9.00–16.00

Konference: Hlavními tématy jsou legislativní novinky na národní i evropské úrovni vč. připravované právní úpravy, praktické zkušenosti z provozní praxe a nejlepší dostupné techniky, technologie oběhového hospodářství.

Místo: místnost Aureli, hotel Globus,
Gregorova 2115/10, Praha 4

Pořádá: ENVI GROUP, s. r. o.

Zvířata na statku

17. června 2026, 16.00–18.00

Podíváme se do chlívků na dvorečku, navštívíme králíkárnou i výběhy v třešňovém sadu. Povíme si o potřebách hospodářských zvířat, o tom, co by měla mít, aby vůbec přežila, i o tom, co je třeba, aby svůj život prožila co nejspokojeněji. Některá zvířata si pohladíme nebo nakrmíme.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Od starého k novému

20. června 2026, 14.00–15.00

27. června 2026, 14.00–15.00

Interaktivní expozice přibližující šetrné hospodaření našich předků Jak se žilo před sto lety na statku? Můžeme si v něčem vzít z našich předchůdců příklad a hospodařit v domácnosti šetrněji k životnímu prostředí i k vlastnímu zdraví.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD

13.-14. června 2026

24. ročník

Společnost pro vzdělávání a ekologickou praxi

Průvodce parkem

www.vikendotevrenychzahrad.cz

Za krásami Toulcova dvora

21. června 2026, 14.00–15.00

28. června 2026, 14.00–15.00

Pokud se chcete dozvědět něco více o Toulcově dvoře a podívat se tam, kam se běžně nechodí, přijďte na víkendovou prohlídku. Podle věku a přání účastníků se dozvíte něco o historii dvora, našich hospodářských zvířatech, péči o přírodní zahradu či o unikátnosti mokřadu.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Ekofór

25. června 2026 — 28. srpna 2026

Výstava kresleného environmentálního humoru. Kde: špýchar. Věková skupina: 0–120. Ve špýcharu na nádvoří najdete vystavena soutěžní díla letošního ročníku soutěže Ekofór. Autoři se pokusili podat environmentální nebo ekologická témata s nadhledem a nadsázkou. Soutěž organizuje Hnutí Brontosaurus.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Příměstský tábor Hmyzí léto (10–15let)

29. června 2026 — 3. července 2026

Praktické a hravé seznámení s bezobratlými živočichy naší přírody, výlety do přírody, práce s určovacími klíčem a poznávání konkrétních druhů zvířat. Součástí programu je i péče o živá zvířata v chovatelně, kde se nachází okolo 30 druhů hmyzu a více než 40 druhů dalších živočichů.

Místo: Spolek Darwin, Nemocniční 781/14, Praha 9

Pořádá: spolekdarwin.cz/primestske/

Plachták

29. června 2026, 8.00 — 3. července 2026

Tímto zveme všechny chovatele a chovatelky na první ročník tábora Plachták. Plachták se jmenuje proto, jelikož budeme spát pod plachtou v sadu na Toulcově dvoře, ale nebojte, pokud nám to počasí neumožní, máme k dispozici naši ubytovnu.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Dobrodružná procházka přírodním areálem s questem

1. července 2026, 9.00 — 31. srpna 2026

Hledáte zajímavou aktivitu, kterou můžete obohatit procházkou naším areálem? Přijďte vyzkoušet

naš nový quest „Hledačka pro Zemi“ určený pro celou rodinu. Menší děti zvládnou hledání indicí, větší děti (10+) zapojí mozkové závity při luštění a některé úkoly jsou určeny i pro rodiče.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Hrajeme si v Pralese – dva turnusy příměstského tábora

7. července 2026 — 10. července 2026

10. srpna 2026 — 14. srpna 2026

V červenci a v srpnu nabízí Lesy hl. m. Prahy dva turnusy letních příměstských táborů, které se uskuteční v Ekocentru Prales. Tábory jsou vhodné pro děti z prvního stupně ZŠ.

Pořádá: Lesy hl. m. Prahy,

lesypraha.cz/akce/hrajeme-si-v-pralese

[-1-turnus-primestskeho-letniho-tabora/](http://lesypraha.cz/akce/hrajeme-si-v-pralese)

lesypraha.cz/akce/hrajeme-si-v-pralese

[-2-turnus-primestskeho-letniho-tabora/](http://lesypraha.cz/akce/hrajeme-si-v-pralese)

Příměstský tábor Letní laborka (10–15 let)

13. července 2026, 7.30 — 17. července 2026

Jak chemie ovlivňuje svět kolem nás? Co všechno dokážeme zjistit z kousku hlíny nebo pár kapek vody? Tento tábor je plný experimentů a přírodovědného bádání, které dětem poskytnou spoustu zajímavých informací o fungování přírody a naučí je přemýšlet v souvislostech.

Pořádá: přírodovědný Spolek Darwin
spolekdarwin.cz/primestske/

Tvoření v přírodě

13. července 2026, 8.00 — 17. července 2026

Společně se vydáme do přírody, kde budeme čerpat inspiraci z okolního světa – z lesa, luk i zahrady. Děti si vyzkouší kreativní techniky s využitím přírodních materiálů, naučí se vnímat přírodu všemi smysly a rozvíjet svou fantazii i motoriku.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Prázdninový provoz v Semínku

13. července 2026, 8.00 — 17. července 2026

20. července 2026, 8.00 — 24. července 2026

10. srpna 2026 — 14. srpna 2026

17. srpna 2026 — 21. srpna 2026

Léto na přírodním zahradě MŠ Semínko v Toulcově dvoře. Programem jsou hry venku, kreativní tvoření, poznávání přírody i vodní osvěžení.

Celodenní stravování včetně pitného režimu je zajištěno ve vlastní školní jídelně, která je oceněna zlatým certifikátem Skutečně zdravé školy.

Místo: MŠ Semínko, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Příměstský tábor Eko-hraní v pražských lesích – tři turnusy příměstského tábora

13. července 2026, 8.00 — 17. července 2026

3. srpna 2026 — 7. srpna 2026

24. srpna 2026 — 28. srpna 2026

Pojďte s námi objevovat a poznávat taje lesní přírody! Během tábora nahlédneme s dětmi formou her do života mravenců, hmyzu, ptáků, ale i větších zvířátek. Vyzkoušíme si badatelské pomůcky, lupy, pinzety a dalekohled.

Pořádá: 01/71 ZO ČSOP KONIKLEK,
ekocentrumkoniklek.cz/primestsky-tabor

Letní herna

14. července 2026, 9.30–11.30

21. července 2026, 9.30–11.30

28. července 2026, 9.30–11.30

4. srpna 2026, 9.30–11.30

11. srpna 2026, 9.30–11.30

18. srpna 2026, 9.30–11.30

25. srpna 2026, 9.30–11.30

Nesedte sami doma, přijďte si pohrát k nám!

Každé prázdninové úterý pro vás v 9.30 otvíráme

mateřídouškovou hernu a zahradu, plnou hraček, hudebních nástrojů a věcí ke zkoumání. Vstupné: 200 Kč/dítě, rodič je zdarma (úhrada fakturou).
Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Příměstský tábor Barvy přírody (8–11 let)

27. července 2026 — 31. července 2026

Tábor s kreativním pohledem na přírodu a ekologii. Proč je ekologie důležitá? Co se z materiálů, které se běžně vyhazují, dá vytvořit? Během výletů do přírody se děti zaměří nejen na inspiraci, kterou příroda může přinést, ale i na sběr různých přírodních materiálů, které pak využijí při své tvorbě.

Pořádá: přírodovědný Spolek Darwin,
spolekdarwin.cz/primestske/

Třesky, plesky, vyrábění nám jde hezky

3. srpna 2026 — 7. srpna 2026

Týden plný vyrábění ze dřeva, z papíru, z vlny a klidně i z bláta! Tábor je ideální pro všechny nadšence do práce s kladivem, pilkou, hřebíky, s vrtačkou, a pro všechny kreativní duše, které rády tvoří pro radost či pro vdechnutí nového života starým či nepotřebným věcem.

Místo: MŠ Semínko, Kubatova 32/1, Praha 10 – Hostivař

Příměstský tábor Přírodovědecké léto (8–11 let)

10. srpna 2026 — 14. srpna 2026

Děti prozkoumají svět zvířat a rostlin na výpravách do městské i divočejší přírody. Budou hledat život i tam, kde na první pohled není, prozkoumají lesy, potok, rybník i pařezy stromů. V chovatelně se děti naučí základní péči o více než 40 druhů zvířat, od králíka přes agamy až po šťíra.

Pořádá: přírodovědný Spolek Darwin,
spolekdarwin.cz/primestske/

Putovní výstava panelů – méně známí opylovatelé

zelenapropraha.cz
praha.eu/web/portaltzp/

Hlavní město Praha připravilo putovní výstavu na téma méně známí opylovatelé.

Na třinácti panelech se vám představí největší hrdinové v opylování naší krajiny. Patří mezi ně například pestřenky, malé „vosičky“, které umí stát na místě. Dospělí perfektně opylují, ale jejich larvy efektivně požirají mšice. Dalším hrdinou je bezesporu čmelák, který zachrání úrodu i semena, když přijdou chladné jarní dny. Čímž jejich výčet nekončí. Některé panely výstavy patří hlavním zdrojům potravy pro opylovače nebo praktickým radám, jak o divoké opylovače pečovat.

Výstava je přednostně určena pro školy, knihovny, městské úřady, kulturní centra, ekocentra, případně domovy seniorů a další vhodné veřejné prostory.

Zapůjčení je zdarma na 14 dní až měsíc a je určena pouze do interiéru.

Součástí výstavy je možnost objednat si i přednášku o divokých, méně známých opylovatelích, kterou bude realizovat Sdružení SRAZ – společně za radostí a zdravím, z. s., v místě zapůjčení výstavy.

Farma CityCamp

10. srpna 2026 — 14. srpna 2026

Zvířata vás pořád baví, ale všechny tábory jsou jen pro menší děti? Je tu pro vás čtvrtý ročník Farma CityCampu! Program o zvířatech i o nás samotných, chovatelství, hry a další výzvy. Péče o farmu, pozitivní trénink zvířat. A taky spousta skvělých lidí.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Cestování časem

10. srpna 2026 — 14. srpna 2026

„V létě se nemáme učit, v létě máme sbírat zážitky a bavit se!“ Co když se to ale nevylučuje? Co když se dokonce učení a zábava úžasně doplňují? Přijďte na příměstský tábor Semínka.

Místo: MŠ Semínko, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Tajuplný ostrov

10. srpna 2026 — 14. srpna 2026

Zveme děti na dobrodružnou výpravu na Tajuplný ostrov, kde se z nich stanou malí objevitelé přírody. Po celý týden budeme společně poznávat ostrov plný záhad, přírodních jevů a živých tvorů. Každý den nás zavede do jiné části ostrova a otevře nové téma.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Hmyzí dobrodružství

17. srpna 2026 — 21. srpna 2026

Letní tábor plný her, objevování a tvoření inspirovaného světem hmyzu. Děti se vydají na výpravu do trávy i lesa, budou pozorovat různé druhy hmyzu, stavět úkryty, tvořit z přírodnin a zkoušet nejrůznější rukodělné i pohybové aktivity. Čeká je spousta her, fantazie a společných objevů.

Místo: MŠ Semínko, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Beyond Farma Camp

17. srpna 2026 — 21. srpna 2026, 9.00–18.00

Zvířata. Farma. Kamarádi. Posun dál. To je prostě příměšťák na Toulcově dvoře. Beyond Farma Camp je ale ještě víc.

Místo: SEV Toulcův dvůr, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Příměstský tábor Svět pod mikroskopem (10–15 let)

24. srpna 2026 — 28. srpna 2026, 7.30–16.30

Tábor zavede děti do světa organismů, které jsou pro nás pouhým okem neviditelné. Děti se naučí pracovat s mikroskopem, během výletů do přírody si nasbírají materiál k pozorování a některý si samy „vypěstují“.

Pořádá: přírodovědný Spolek Darwin
spolekdarwin.cz/primestske/

Pražský rozcestník začínajícího lektora – září

2. září 2026 — 3. září 2026, 8.30–16.30

Těšíme se na začínající lektory a průvodce z eko-center či dalších organizací, které se zabývají environmentální výchovou, vzděláváním či osvětou a sídlí na území hlavního města Prahy.

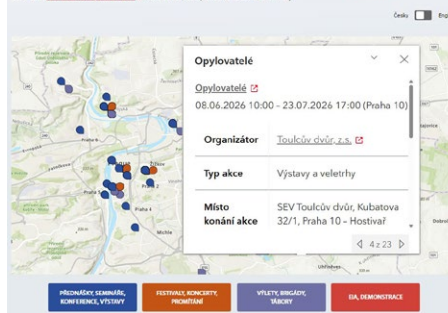
Místo: MŠ Semínko, Kubatova 32/1,
Praha 10 – Hostivař

Kalendář akcí v oblasti životního prostředí a ekologické výchovy na území hl. m. Prahy

Kalendář akcí v oblasti životního prostředí a EVVO zobrazuje vybrané akce konané na území hl. m. Prahy soustředěné v ochranné a péči o životní prostředí v Praze a v environmentálně vzdělávacím, výzkumnou a osvětovou (EVVO). K dispozici je mapová verze kalendáře (viz) a také [textová verze](#).

Zde můžete [zobrazit kalendář akcí](#) v různých jazycích, včetně češtiny, na území hl. m. Prahy.

Kalendář akcí v oblasti ŽP a EVVO v Praze s mapovým výstupem

Hlavní město Praha zajišťuje od roku 2013 provoz kalendáře akcí v ŽP a EVVO pořádaných na území města. Zájemcům je na webových stránkách města k dispozici přehled akcí zahrnující zejména konference a semináře, festivaly a slavnosti, výstavy a veletrhy, přednášky a diskuse, dílny a workshopy, ale také filmy, videoprojekce, koncerty, divadelní představení, tábory, výlety a pobytové akce a také veřejná projednávání vlivů záměrů na životní prostředí, která aktuálně probíhají nebo proběhnou na území Prahy. Kalendář je nyní k dispozici v modernizované verzi. portalzp.praha.eu/kalendář_akci

Rostlinou roku 2026 je hořec brvitý.

Foto: Romain Urrère / Flickr. Licence: CC BY-NC-ND 2.0